

UCHWAŁA NR XXX/344/2017
RADY GMINY ZBROSŁAWICE

z dnia 28 czerwca 2017 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Zbrosławice na lata 2017–2022

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 466 z późniejszymi zmianami), Rada Gminy Zbrosławice uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Zbrosławice na lata 2017-2022 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zbrosławice.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

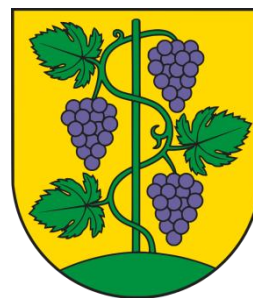
Jan Fels

STRATEGIA ROZWOJU

GMINY ZBROSŁAWICE

do 2022 roku

Inwestor: **Gmina Zbrosławice**
ul. Oświęcimska 2
42-674 Zbrosławice

ECOEN CONSULT Sp. z o. o.
Centralna 5,
42-625 Pyrzowice

Pyrzowice, październik 2016 r.

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	4
2. Metodologia	6
3. Pogłębiona diagnoza dla gminy Zbrostawice.....	9
4. Płaszczyzny współpracy samorządowej.....	37
5. Bilans strategiczny gminy	45
6. Wyzwania strategiczne	49
7. Wizja, misja, priorytety, cele strategiczne i kierunki rozwoju	51
8. Uwarunkowania realizacyjne.....	68
9. Monitoring	74
10. Postępowanie w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.....	96

Spis tabel

Tabela 1 Charakterystyka sołectw w gminie Zbrostawice	10
Tabela 2 Struktura ludności.....	12
Tabela 3 Działające na obszarze gminy podmioty gospodarki narodowej.....	13
Tabela 4 Sektor prywatny: liczba spółdzielni, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych	13
Tabela 5 Działające na obszarze Zbrostawic podmioty gospodarki narodowej, z uwzględnieniem sektora rolniczego, przemysłowego i budowlanego	14
Tabela 6 Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej	14
Tabela 7 Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	15
Tabela 8 Obiekty edukacyjne na terenie gminy Zbrostawice	21
Tabela 9 Obiekty wpisane do rejestrów zabytków na terenie gminy Zbrostawice	22
Tabela 10 Pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej na terenie gminy Zbrostawice	25
Tabela 11 Ocena Gminy Zbrostawice jako miejsca zamieszkania w ujęciu procentowym.....	29
Tabela 12 Ocena najbliższej okolicy w ujęciu procentowym.....	30
Tabela 13 Negatywna ocena przestrzennych aspektów życia w miejscu zamieszkania (odpowiedzi bardzo źle i źle)w ujęciu procentowym cz. 1	31
Tabela 14 Negatywna ocena przestrzennych aspektów życia w miejscu zamieszkania (odpowiedzi bardzo źle i źle)w ujęciu procentowym cz. 2	32
Tabela 15 Negatywna ocena aspektów życia w miejscu zamieszkania: gospodarka, sfera społeczna (odpowiedzi bardzo źle i źle)w ujęciu procentowym.....	35
Tabela 16 Analiza SWOT	47
Tabela 17 Obszary priorytetowe i cele strategiczne	54
Tabela 18 Priorytety, cele, kierunki i przedsięwzięcia przewidziane w strategii.....	55
Tabela 19 plan finansowania kierunków rozwoju	64
Tabela 20 Harmonogram wdrażania Strategii rozwoju gminy Zbrostawice	78
Tabela 21 Elementy strategii poddawane monitoringowi	81
Tabela 22 Zakres działań monitorujących.....	83
Tabela 23 Elementy podlegające ewaluacji	85
Tabela 24 Wskaźniki monitoringu.....	87

Spis map

Mapa 1 Lokalizacja Gminy Zbrostawice na terenie Województwa Śląskiego	11
Mapa 2 Lokalizacja Gminy Zbrostawice na terenie powiatu tarnogórskiego	12
Mapa 3 Obszary prawnie chronione na terenie gminy Zbrostawice	25

Mapa 4 Lokalizacja obszarów NATURA 2000 względem granic gminy Zbrostawice	27
---	----

Spis wykresów

Wykres 1 Przyrost naturalny w latach 1995-2014 w gminie Zbrostawice	16
Wykres 2 Produkcyjne grupy wieku, 2014.....	16
Wykres 3 Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Zbrostawice w latach 2004-2014	17
Wykres 4 Liczba pracujących według sektorów ekonomicznych w Gminie Zbrostawice w latach 2006-2014	18

1. WPROWADZENIE

Nadrzędnym aktem prawnym zobowiązującym samorządy do prowadzenia polityki rozwoju jest *Ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*. Zgodnie z art. 3 tejże ustawy, politykę rozwoju prowadzą Rada Ministrów - w skali kraju; samorząd województwa - w skali regionu oraz samorząd powiatowy i gminny - w skali lokalnej. Ustawa definiuje politykę rozwoju, jako zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju oraz spójności społeczno-gospodarczej, regionalnej i przestrzennej, podnoszenia konkurencyjności gospodarki oraz tworzenia nowych miejsc pracy w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej.

8 kwietnia 2014 r. weszła w życie ustawa z dnia 24 stycznia 2014 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw. Wśród szeregu zmian prawnych wprowadzanych przedmiotową nowelizacją kluczowe znaczenie mają nowe uwarunkowania prawne prowadzenia polityki rozwoju na szczeblu gminnym, natomiast nowelizacja ta nie usankcjonowała obowiązku przyjmowania przez samorząd szczebla gminnego strategii rozwoju gminy. Jak wyżej wspomniano, ustawa nie stawia przed samorządami lokalnymi obowiązku przyjmowania strategii. Wyrażna delegacja do uchwalania przez organy gminy strategii rozwoju funkcjonowała w tejże ustawie jedynie do 20 grudnia 2008 r. Po nowelizacji ustawy wyrażna dyspozycja do przyjmowania strategii rozwoju na szczeblu lokalnym została wyeliminowana z systemu prawnego.

Jednakże należy pamiętać, że zgodnie z art. 4 przedstawionej wyżej ustawy politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych. Polityka rozwoju może być prowadzona również na podstawie instrumentów prawnych i finansowych określonych w odrębnych przepisach. W związku z powyższym w przypadku gminy za podstawę prawną dla przyjmowania strategii rozwoju gminy przyjęto art. 18 ust. 2 pkt 6 *Ustawy o samorządzie gminnym*, zgodnie z którym uchwalanie programów gospodarczych należy do wyłącznej kompetencji Rady Gminy, powyższe jest w zgodzie z art. 18 ust. 1 tej samej ustawy, zgodnie z którym Radzie Gminy powierza się wszystkie sprawy związane z działaniami gminy, o ile ustawy nie stanowią inaczej, i art. 18 ust. 2 pkt 2 tejże ustawy, zgodnie z którym Rada Gminy posiada kompetencję do stanowienia o kierunku działań Wójta.

Powyższa strategia rozwoju gminy jest dokumentem zawierającym zbiór zdefiniowanych priorytetów rozwoju, wyzwań i celów strategicznych, kierunków działań i priorytetowych przedsięwzięć. Zapisy strategii stanowią o wyznaczonych kierunkach rozwoju w odniesieniu

do określonej wizji rozwoju oraz zdefiniowanej misji strategicznej. Urzeczywistnienie nakreślonej wizji rozwoju w postaci misji do spełnienia, sprzyjać będzie umacnianiu konkurencyjnej pozycji Gminy Zbrostawice w Powiecie Tarnogórskim a także w całym regionie Śląskim. Uszczegółowienie misji zawierają poszczególne priorytety rozwoju będące odpowiedzią na zidentyfikowane wyzwania strategiczne. Ustawione priorytety rozwojowe są z kolei podstawą przyjęcia odpowiednich kierunków działań i odpowiadających im priorytetowych przedsięwzięć. Zakres przedstawionych powyżej działań powinien w szczególności obejmować sferę:

- ochrony środowiska i ochrony zdrowia;
- stymulowania powstawania nowych miejsc pracy, przeciwdziałania bezrobociu, łagodzenia jego skutków oraz aktywizacji zawodowej trwale bezrobotnych;
- rozwoju kultury i zachowania dziedzictwa kulturowego;
- sportu, rekreacji i turystyki;
- rozwoju obszarów wiejskich;
- integracji społecznej oraz budowy i umacniania struktur społeczeństwa obywatelskiego, jak również zapobiegania wykluczeniu społecznemu oraz łagodzeniu jego negatywnych skutków;
- rozwoju edukacji, w tym podnoszenia poziomu wykształcenia społeczeństwa i kwalifikacji obywateli;
- tworzenia i modernizacji infrastruktury społecznej, edukacyjnej i technicznej;
- wspierania rozwoju przedsiębiorczości i wspierania wzrostu gospodarczego.

Zapisy strategii są zorientowane m. innymi na podniesienie jakości życia mieszkańców gminy i racjonalne zaspokajanie ich potrzeb, a także stymulowanie rozwoju gospodarczego oraz zwiększenie w szerokim aspekcie konkurencyjności i atrakcyjności obszaru Gminy Zbrostawice. Wypracowana w procesie partycypacji społecznej strategia rozwoju wraz z odpowiednio zaprogramowanym i przyjętym procesem monitoringu i ewaluacji, pozwoli sprawnie zarządzać gminą, rozwiązywać pojawiające się problemy, zjawiska kryzysowe oraz sprzeczności zaistniałe pomiędzy różnymi grupami interesu i uczestnikami procesu funkcjonowania Gminy Zbrostawice. Ustalone kierunki działania pozwolą na osiągnięcie efektu synergii działań różnych podmiotów i efektywnie wykorzystać zidentyfikowane zasoby i lokalne potencjały do realizacji wyznaczonych celów strategicznych oraz właściwie gospodarować środkami, które trzeba zaangażować podejmując się realizacji koniecznych przedsięwzięć priorytetowych.

2. METODOLOGIA

Zakres prac składających się na przygotowanie dokumentu Strategii Rozwoju, obejmował działania zorientowane na określenie aktualnych warunków rozwoju gminy, w tym przeprowadzenie odpowiednich analiz opartych na pozyskanych danych statystycznych a także przeprowadzonych badaniach ankietowych, warsztatach i konsultacjach, będących podstawą do sformułowania wizji, misji oraz wyznaczenia priorytetów, celów strategicznych a także kierunków działania i zidentyfikowania przedsięwzięć priorytetowych.

W toku opracowywania niniejszego dokumentu dokonano diagnozy sytuacji społecznej i gospodarczej gminy, opracowano założenia dla Strategii, ze szczególnym uwzględnieniem spójności z celami i priorytetami Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego ŚLĄSKIE 2020+ oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. Następnie na podstawie przyjętych założeń a także przeprowadzonych warsztatów i wyników konsultacji społecznych opracowano projekt Strategii Rozwoju Gminy Zbrostawice i przedstawiono do uchwalenia Radzie Gminy. Założono, że Strategia wyznacza perspektywę rozwoju gminy do 2022 r. Uwzględniono w niej działania, które będą współfinansowane ze środków własnych gminy, innych środków krajowych jak i funduszy strukturalnych UE, w okresie programowania 2014-2020 i kolejnej perspektywie, jak również konieczność dostosowania zapisów tworzonej strategii do nowego paradygmatu polityki regionalnej w Polsce, zakładającego m.in. większą koncentrację działań rozwojowych w obszarach funkcjonalnych jako tzw. biegunach wzrostu, specjalizację regionalnej i lokalnej gospodarki, a także wieloszczeblowy model zarządzania i współdziałania w zakresie realizacji wspólnych zadań i przedsięwzięć inwestycyjnych.

Diagnoza aktualnych warunków rozwojowych została przeprowadzona na podstawie przeprowadzonej:

- analizy porównawczej zachodzących na terenie gminy tendencji i trendów z uwzględnieniem danych statystycznych dla obszaru województwa śląskiego,
- analizy i identyfikacji specyficznych uwarunkowań oraz lokalnych potencjałów gminy,
- analizy poziomu zadowolenia i jakości życia, wraz z identyfikacją negatywnych aspektów życia w podziale na poszczególne sołectwa gminy, na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych. Diagnoza polegała na identyfikacji, gromadzeniu i analizie danych na temat obszaru gminy i zawierała w sobie elementy oceniające potencjały wewnętrzne obszaru oraz uwarunkowania o charakterze zewnętrznym, w zakresie ich wpływu (potencjalnego lub

realnego) na wdrażanie strategii.

Pozyskanie danych do diagnozy przebiegało na podstawie analizy danych i innych źródeł informacji (źródła wtórne – BDL – dane GUS, informacje o inicjatywach, plany i strategię dotyczące obszaru, zarówno jako potencjalne źródło informacji, jak i w zakresie zapewniania komplementarności). Pozyskano wiarygodne i aktualne dane liczbowe charakteryzujące poszczególne potencjały analizowanych obszarów. Ponadto na podstawie identyfikacji lokalnych potencjałów i przeprowadzonych badań ankietowych, określono specyfikę lokalną, czyli punkt widzenia na strategię partnerów lokalnych.

Następnie przeprowadzono instytucjonalną analizę SWOT, która została wykonana dwójako: w fazie wstępnej na podstawie zebranych danych statystycznych i jakościowych, w kolejnym etapie wykorzystano wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych w formie warsztatów strategicznych. Do tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Zbrosławice włączyły się osoby i instytucje reprezentujące wszystkie sektory, działające w obrębie gminy (gospodarczy, społeczny, publiczny i mieszkańców). W wyniku takiej reprezentacji interesariuszy, czyli podmiotów, które mogą pośrednio lub bezpośrednio, pozytywnie lub negatywnie wpływać na rozwój gminy, pozyskane zostały dane synergiczne, uwzględniające specyfikę potencjałów poszczególnych sektorów (publicznego, prywatnego gospodarczego oraz obywatelskiego) – ich wzajemne i indywidualne oczekiwania oraz przewidywane korzyści związane z realizacją wspólnej wizji rozwoju. Dzięki przeprowadzonej analizie możliwe było wskazanie szans i zagrożeń płynących z otoczenia zewnętrznego oraz mocnych i słabych stron obszaru gminy Zbrosławice, wpływających na określenie i hierarchizację celów strategicznych. Zebrane na podstawie przeprowadzonej diagnozy dane a także opinie respondentów uzyskane w wyniku przeprowadzonych badań ankietowych, warsztatów i konsultacji posłużyły jako wytyczne do stworzenia przedmiotowej Strategii.

Kolejnym etapem tworzenia Strategii było ustalenie na podstawie przeprowadzonej diagnozy, warsztatów i konsultacji zakresu przedmiotowego niniejszej strategii oraz określenie jej strategicznych elementów. Analiza SWOT, wykonana na podstawie diagnozy stanu gminy, pozwoliła określić główne priorytety rozwoju, wyzwania i cele strategiczne a także cele horyzontalne. Uzupełnieniem wyżej wymienionych jest wskazanie kierunków działań wraz z przykładami przedsięwzięć, jakie gmina zamierza zrealizować w okresie realizacji strategii.

Zakres przedmiotowy Strategii obejmuje następujące obszary problemowe:

- rozwój kapitału społecznego i aktywna integracja społeczna,
- zachowanie dziedzictwa kulturowego i rozwój kultury,
- rozwój edukacji i podnoszenie poziomu wykształcenia i kwalifikacji,
- ochrona środowiska, dziedzictwa przyrodniczego,
- zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej, gospodarczej, turystycznej i rekreacyjnej,
- stymulowanie konkurencyjności gospodarki, rozwój przedsiębiorczości,
- stymulowanie procesów polepszających jakość życia mieszkańców oraz poprawę infrastruktury publicznej i obszarów wiejskich.

Opracowany dokument w zasadniczej części zawiera:

- wieloaspektową diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej,
- przeprowadzoną analizę jakościową (analiza SWOT instytucjonalna i warsztatowa),
- zidentyfikowane wyzwania strategiczne, będące punktem wyjścia do określenia wizji i celów,
- skonkretyzowaną wizję, opisującą stan rozwoju gminy, który powinien zaistnieć w rezultacie realizacji celów wyznaczonych w Strategii,
- ustaloną misję gminy, określającą główne priorytety wszystkich działań wdrażanej Strategii,
- zdefiniowane cele strategiczne, odnoszące się do poszczególnych przyjętych obszarów rozwoju,
- zdefiniowane cele horyzontalne, odnoszące się przekrojowo do przyjętych obszarów rozwoju,
- zidentyfikowane kierunki działań, ściśle wynikają ze zdefiniowanych celów strategicznych, i stanowiące ich doprecyzowanie,
- zidentyfikowane przedsięwzięcia priorytetowe, umożliwiające realizację przyjętych zamierzeń strategicznych,
- doprecyzowane uwarunkowania realizacyjne,
- przyjęty system monitorowania.

Biorąc pod uwagę przyjęty horyzont czasowy, złożoność zachodzących procesów społecznych i gospodarczych, a także uwarunkowań makroekonomicznych, przyjmuje się możliwość modyfikacji przyjętych zapisów Strategii po uprzednim dokonaniu ewaluacji jej

realizacji zgodnie z przyjętym systemem monitoringu i przeprowadzeniu analizy sytuacji społeczno-gospodarczej gminy.

3. POGŁĘBIONA DIAGNOZA DLA GMINY ZBROSŁAWICE

W niniejszym rozdziale przeprowadzono pogłębioną i usystematyzowaną diagnozę dla obszaru gminy Zbrosławice z uwzględnieniem analizy dla obszaru województwa śląskiego. Następnie dla poszczególnych sołectw przeprowadzono diagnozę czynników i zachodzących zjawisk oraz ocenę skali i charakteru potrzeb na podstawie zebranych danych statystycznych i przeprowadzonych badań ankietowych a także konsultacji społecznych w formie warsztatowej, przy uwzględnieniu identyfikacji specyficznych uwarunkowań oraz lokalnych potencjałów. Diagnoza obejmuje aspekty sfery społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej wraz z analizą zaobserwowanych zjawisk i trendów.

Analiza porównawcza gminy z uwzględnieniem danych dla obszaru województwa śląskiego

Województwo śląskie jest obszarem o dużej koncentracji ludności (region zamieszkuje 4,63 mln osób, co daje 2 miejsce w kraju), o najwyższej w kraju gęstości zaludnienia oraz najwyższym wskaźniku urbanizacji (77,7% ludności miejskiej). Jednocześnie jest regionem, przed którym stoją poważne wyzwania związane z negatywnymi procesami i prognozami demograficznymi oraz zmianami strukturalnymi, wynikającymi z dalszej restrukturyzacji gospodarki regionu. Województwo śląskie jest także regionem o dużym potencjale gospodarczym (2 miejsce w kraju w zakresie udziału w tworzeniu PKB) oraz badawczym (2 co do wielkości ośrodków badawczych kraju), ale równocześnie o słabnącej dynamice wzrostu.

Wartość wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat w województwie, która w 2013 r. osiągnęła poziom 62,3% (69,2% mężczyźni, 55,3% kobiety), była nieznacznie niższa od wartości krajowej, wynoszącej 64,9% (72,1% mężczyźni, 57,6% kobiety). Na podstawie analiz społeczno-gospodarczych szacuje się, że do roku 2023 wskaźnik ten będzie systematycznie wzrastał osiągając wartość 71,0%. Problemem są natomiast uwarunkowania przestrzenne oraz środowiskowe wynikających z wysokiego stopnia zdegradowania regionu. Województwo śląskie jest obszarem o znacznej degradacji terenu, w szczególności na obszarach

o długotrwałej działalności przemysłowej, kolejowej, wojskowej lub terenach po byłych

Państwowych Gospodarstwa Rolnych. Nadanie nowych funkcji terenom zdegradowanym i przemysłowym oraz rewitalizacja przestrzeni jest poważnym wyzwaniem rozwojowym tego obszaru. Jednym z najważniejszych wyzwań rozwojowych województwa są działania ukierunkowane na procesy rewitalizacyjne oraz poprawę dostępu do usług społecznych i wzmocnienie potencjałów rozwojowych społeczności lokalnych.

Jako, że każda ze społeczności charakteryzuje się innymi potrzebami, ich diagnoza powinna zawierać się w kompleksowej Strategii rozwoju tworzonej przy zaangażowaniu wszystkich aktorów lokalnej sceny: zarówno władzy samorządowej, biznesu i organizacji obywatelskich jak i samych mieszkańców. Takie założenie przyjęto też w przypadku tworzenia Strategii Rozwoju dla Gminy Zbrostawice.

Gmina Zbrostawice położona jest w środkowej części województwa śląskiego, graniczy z Tarnowskimi Górami, Bytomiem, Zabrzem, Gliwicami, Pyskowicami, Toszkiem, Wielosią i Tworogiem. Zajmuje 148 km² powierzchni, z czego ponad 100 km² powierzchni zajmują użytki rolne. Liczba mieszkańców wynosi ok. 15.757 osób. Gmina podzielona jest na 21 sołectw – Boniowice, Czekanów, Jasiona, Jaśkowice, Kamieniec, Karchowice, Kopienica, Księży Las, Laryszów, Łubie, Łubki, Miedary, Przezchlebie, Ptakowice, Szalsza, Świątoszowice, Wieszowa, Wilkowice, Zawada, Zbrostawice, Ziemięcice. Siedzibą władz gminy są Zbrostawice.

Tabela 1 Charakterystyka sołectw w gminie Zbrostawice

Miejscowość	Liczba mieszkańców	Powierzchnia [ha]
Boniowice	99	356
Czekanów	909	362
Jasiona	242	344
Jaśkowice	129	344
Kamieniec	784	830
Karchowice	305	453
Kopienica	655	686
Księży Las	420	906
Laryszów	393	184
Łubie	689	1289

Miejscowość	Liczba mieszkańców	Powierzchnia [ha]
Łubki	124	316
Miedary	1077	1374
Przechlebie	816	717
Ptakowice	581	849
Szałsza	587	773
Świątoszowice	502	339
Wieszowa	2324	1672
Wilkowice	454	670
Zawada	308	450
Zbrostawice	2514	959
Ziemięcice	899	748

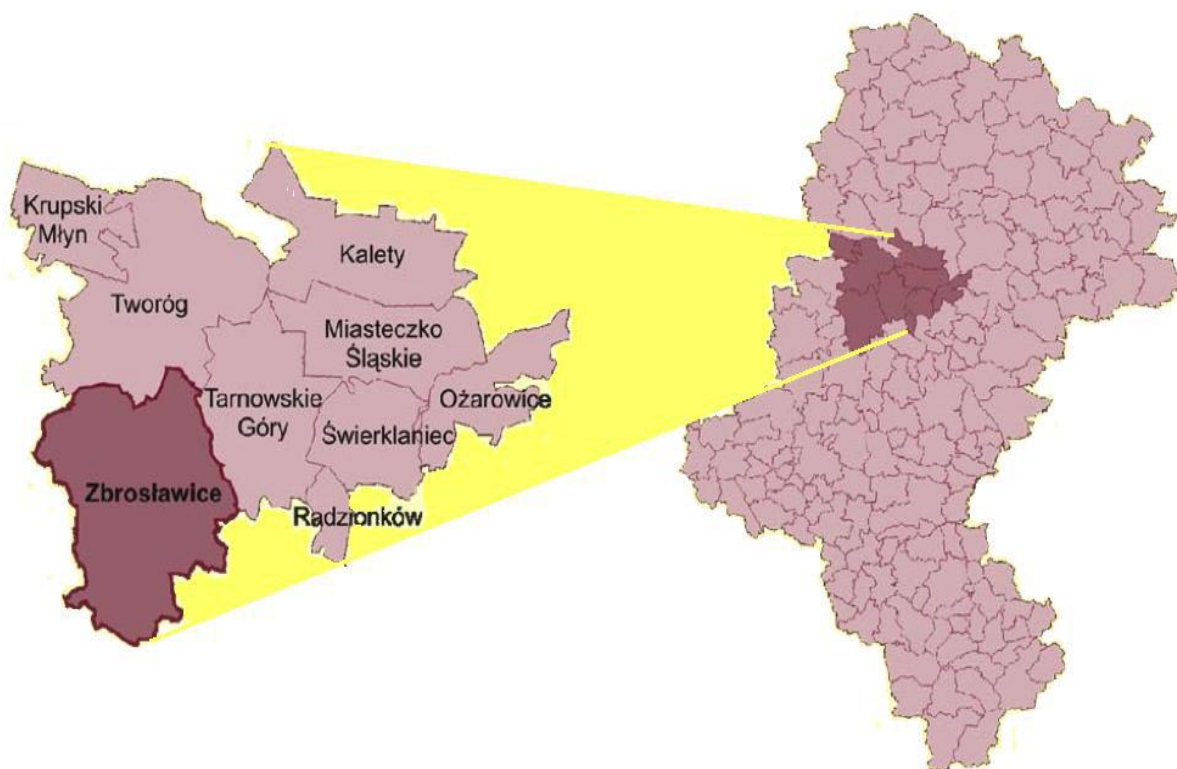
Źródło: Urząd Gminy Zbrostawice

Mapa 1 Lokalizacja Gminy Zbrostawice na terenie Województwa Śląskiego

Źródło: <http://bip.slaskie.pl/mapki/1086343700.jpg>

Mapa 2 Lokalizacja Gminy Zbrostawice na terenie powiatu tarnogórskiego

Źródło: www.stat.gov.pl, 2013

Sytuacja demograficzna, ekonomiczna i społeczna

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31.12.2014r. Gminę Zbrostawice zamieszkuje 15 757 osób, w tym 7 861 mężczyzn (49,89%) i 7 896 kobiet (50,21%). Średnia gęstość zaludnienia dla gminy wynosi 106 osób na km², czyli znacznie mniej niż średnia dla całego województwa śląskiego, która wynosi 372 osoby na km².

W latach 2002-2015 liczba mieszkańców wzrosła o 0,1%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,8 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa śląskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Tabela 2 Struktura ludności

Jednostka terytorialna	Ludność	Płeć		Średnia gęstość zaludnienia (km ²)
		mężczyźni	kobiety	

Zbrostawice	15757	7861	7896	106
Śląskie	4585924	2212717	2373207	372

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS na dzień 31.12.2014 r.

W tym kontekście należy zwrócić uwagę, że mimo na przestrzeni ostatnich lat wzrostu aktywności gospodarczej mieszkańców gminy, w dalszym ciągu jednak nasycenie obszaru gminy w podmioty gospodarcze jest niewystarczające.

Tabela 3 Działające na obszarze gminy podmioty gospodarki narodowej

Jednostka terytorialna	podmioty gospodarki narodowej (ogółem)		sektor publiczny (ogółem)		sektor prywatny (ogółem)	
	2009	2014	2009	2014	2009	2014
województwo śląskie	428920	461933	17374	16103	411546	445791
Zbrostawice	1079	1 367	36	37	1043	1330

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych

Z kolei w ramach sektora NGO w 2014 działało na obszarze Zbrostawic 41 fundacji, 7 spółdzielni oraz 50 stowarzyszeń i organizacji społecznych. W województwie śląskim dane te przedstawiały się w tym okresie następująco: 1171 spółdzielni, 1414 fundacji oraz 9779 stowarzyszeń i organizacji społecznych. Przedmiotowe porównanie w ujęciu tabelarycznym prezentuje poniższa tabela:

Tabela 4 Sektor prywatny: liczba spółdzielni, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych

Jednostka terytorialna	spółdzielnie	fundacje	stowarzyszenia i organizacje społeczne
województwo śląskie	1171	1414	9779
Zbrostawice	7	41	50

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych

Biorąc pod uwagę podmioty gospodarki narodowej ogółem, wyszczególnić można z kolei liczbę podmiotów działających w sektorze rolniczym i przemysłowo-budowlanym. Na obszarze gminy Zbrostawice podobnie jak i na obszarze całego województwa najwięcej podmiotów lokuje się w sektorze przemysłowo-budowlanym. Szczegółowe dane z roku 2014 zaprezentowane zostały w tabeli poniżej:

Tabela 5 Działające na obszarze Zbrostawice podmioty gospodarki narodowej, z uwzględnieniem sektora rolniczego, przemysłowego i budowlanego

Jednostka terytorialna	ogółem	w tym w sektorze	
	2014	rolniczym	przemysłowo-budowlanym
województwo śląskie	461933	4928	97937
Zbrostawice	1367	56	330

Źródło: Opracowanie na podstawie: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014
[\(http://katowice.stat.gov.pl/statystyczne-vademecum-samorzadowca/\)](http://katowice.stat.gov.pl/statystyczne-vademecum-samorzadowca/)

Analizując dane dotyczące pomocy społecznej na obszarze gminy Zbrostawice wskazać należy liczbę gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. W przypadku gminy można zaobserwować tendencję wzrostową (rok 2013) wskazującą na postępujący proces zubożenia społeczeństwa na terenie gminy, która została zahamowana w 2014 roku. Na poziomie wojewódzkim tendencja ta także uległa zahamowaniu i odwróceniu tego procesu. Jednakże wysoka wartość wskaźnika pomocy wskazuje na konieczność podjęcia odpowiednich działań rewitalizacyjnych przez gminę na zidentyfikowanym obszarze interwencji.

Tabela 6 Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej

Jednostka terytorialna	2009	2013	2014
	gosp.	gosp.	gosp.
województwo śląskie	101339	104561	98801
Zbrostawice	291	298	291

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Zauważalna jest tendencja wzrostowa jeśli chodzi o kwotę dodatków mieszkaniowych przyznanych na obszarze gminy Zbrostawice która wzrastała w latach 2011-2013 i została zahamowana w 2014 roku, jednakże dalej utrzymuje się na wysokim poziomie i wskazuje na konieczność podjęcia odpowiednich działań rewitalizacyjnych przez gminę na zidentyfikowanym obszarze interwencji. Tendencja wzrostowa jest także zauważalna

na poziomie całego województwa w okresie 2011-2013 i także została zahamowana w 2014 roku.

Tabela 7 Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych

Jednostka terytorialna	2009	2011	2013	2014
	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.
województwo śląskie	777592	751457	764836	756392
Zbrosławice	1431	1 599	1 776	1 769

Źródło: Opracowanie na podstawie: Banku Danych Lokalnych

Należy stwierdzić, że analizowany obszar wyróżnia się następującymi cechami:

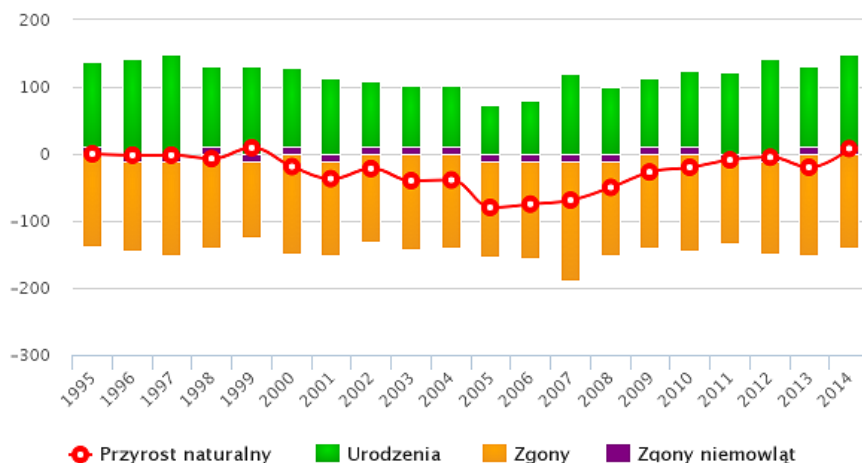
- średnia wieku mieszkańców zbliżona do średniej dla całego województwa śląskiego,
- dużo mniejsza gęstość zaludnienia niż dla całego województwa śląskiego,
- niewystarczające nasycenie obszaru gminy w podmioty gospodarcze w stosunku do całego województwa śląskiego,
- rozwijający się sektor NGO podobnie jak w całym województwie śląskim, jednakże wymagający wsparcia,
- struktura podmiotów gospodarki podobna jak dla całego województwa śląskiego tj. w większość są to podmioty sektora przemysłowo – budowlanego,
- wzrostowa tendencja do ubożenia społeczeństwa na co wskazuje liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej oraz liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych, kształtująca się podobnie jak województwie śląskim i ulegająca zahamowaniu jak to ma miejsce w przypadku całego województwa śląskiego, jednakże wysoki poziom wskaźników wskazuje na konieczność podjęcia odpowiednich działań rewitalizacyjnych przez gminę.

Analiza i identyfikacja specyficznych uwarunkowań oraz lokalnych potencjałów gminy

Gmina Zbrosławice ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 8. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 0,5 na 1000 mieszkańców gminy Zbrosławice. W 2014 roku urodziło się 148 dzieci, w tym 47,3% dziewczynek i 52,7% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej,

czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,88 i jest porównywalny do średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

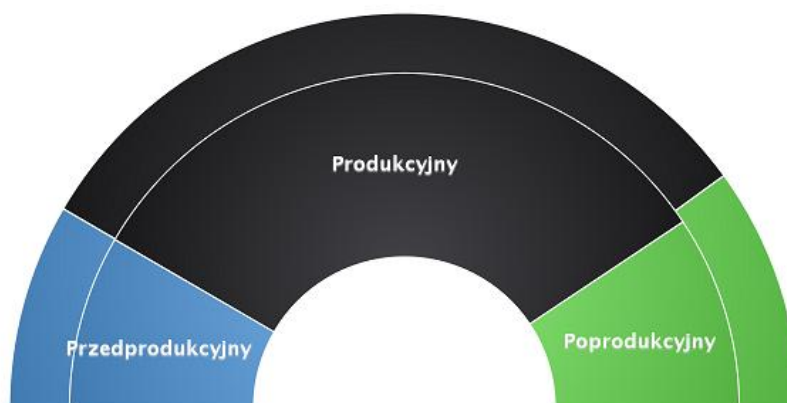
Wykres 1 Przyrost naturalny w latach 1995-2014 w gminie Zbrosławice

Źródło: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Zbroslawice#przyrost-naturalny

W 2014 roku zarejestrowano 330 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 187 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Zbrosławice 143. W tym samym roku 4 osoby zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 50 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące -46. 64,5% mieszkańców gminy Zbrosławice jest w wieku produkcyjnym, 16,8% w wieku przedprodukcyjnym, a 18,7% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 2 Produkcyjne grupy wieku, 2014

Źródło: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Zbroslawice#produkcyjne-grupy-wieku

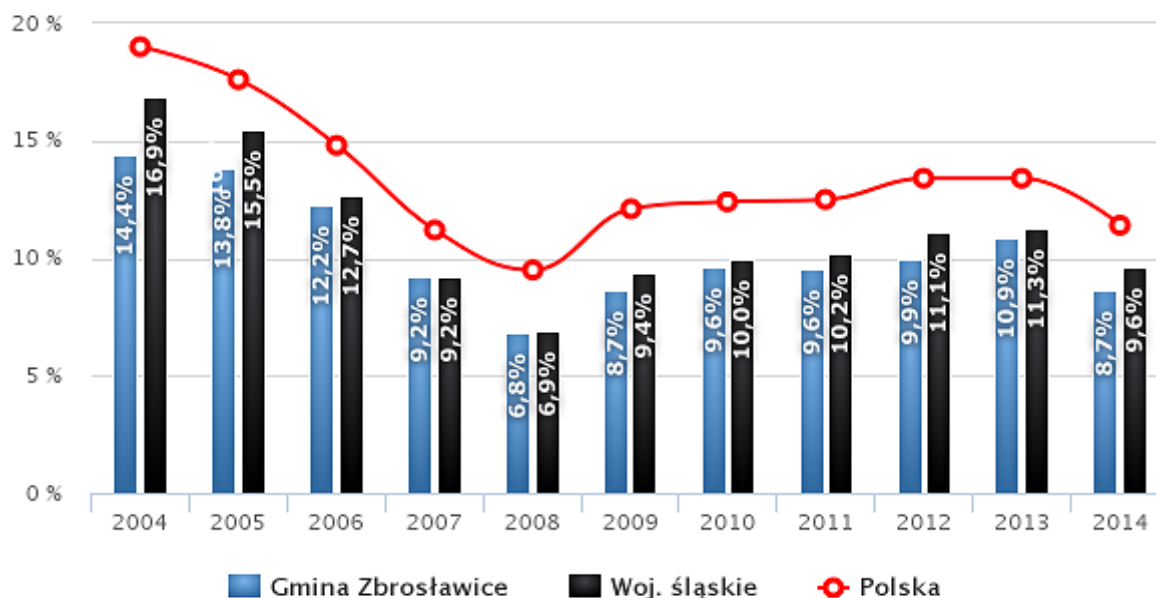
Suma dochodów do budżetu gminy Zbrosławice wyniosła w 2014 roku 46,4 mln złotych, co

daje 3,0 tys złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost dochodów o 3.4% w porównaniu do roku 2013. Największa część dochodów wygenerował Dział 756 - Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (52.1%). Duża część wpływów pochodzi z Dział 758 - Różne rozliczenia (27.4%) oraz z Dział 852 - Pomoc społeczna (9.6%). W budżecie gminy Zbrosławice wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosiły 762 złotych na mieszkańca (25,7%), natomiast dochód z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych wynosił 11,8 złotych na mieszkańca (0,4%).

W gminie Zbrosławice na 1000 mieszkańców pracuje 141 osób. 47,6% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 52,4% mężczyźni.

Bezrobocie w gminie Zbrosławice wynosiło w 2014 roku 8,7% (10,1% wśród kobiet i 7,4% wśród mężczyzn). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Zbrosławice wynosi 3 307,26 PLN, co odpowiada 82.60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Zbrosławice 1 620 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 713 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi - 907.

Wykres 3 Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Zbrosławice w latach 2004-2014

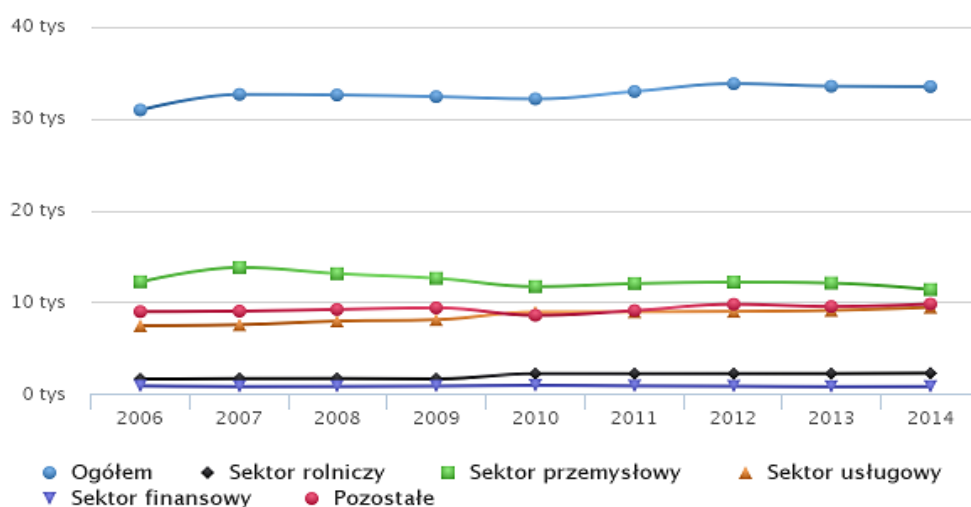
Źródło: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Zbroslawice#rynek-pracy

Opisując potencjał rynku pracy, przywołać należy dane o podmiotach gospodarki narodowej w podziale na sektory i tak: 6,6% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy

Zbrośławice pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 33,9%

w przemyśle i budownictwie, a 28,1% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 2,3% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości). Całościowe porównanie lat 2006-2014 przedstawia poniższy wykres:

Wykres 4 Liczba pracujących według sektorów ekonomicznych w Gminie Zbrośławice w latach 2006-2014

Źródło: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Zbroslawice#rynek-pracy

Infrastruktura techniczna

Gmina Zbrośławice jest korzystnie położona w bezpośrednim sąsiedztwie aglomeracji śląskiej. Przez Gminę przebiegają ważne trasy komunikacyjne:

- Autostrada A1, na którą wjazd możliwy jest poprzez węzły „Zabrze Północ” i „Zabrze Zachód”,
- Droga krajowa DK 94 (trasa Zgorzelec - Bolesławiec - Krzywa - Chojnów - Legnica Prochowice - Środa Śląska - Wrocław - Siechnice - Oława - Brzeg - Skorogoszcz - Karczów - Opole - Walidrog - Nakło - Izbicko - Strzelce Opolskie - Toszek - Pyskowice - Wieszowa - Bytom - Piekary Śląskie - Siemianowice Śląskie - Będzin - Sosnowiec - Dąbrowa Górnicza - Sławków - Olkusz - Kraków - Wieliczka - Targowisko - Bochnia - Brzesko - Wojnicz - Tarnów - Pilzno - Dębica - Ropczyce - Sędziszów Małopolski - Rzeszów - Jarosław - Radymno - Korczowa),

- Droga krajowa DK 78 (trasa Chałupki - Wodzisław Śląski - Rybnik - Gliwice - Zabrze – Bytom - Tarnowskie Góry - Pyrzowice - Siewierz - Poręba - Zawiercie - Szczekociny - Jędrzejów – Chmielnik),

W odległości ok. 30 km od Zbrostawic znajduje się Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach, do którego szybki dojazd umożliwia autostrada A1.

Na sieć połączeń lokalnych składają się:

- drogi powiatowe o łącznej długości 83,7 km
- drogi gminne publiczne o łącznej długości 75,8 km
- drogi gminne wewnętrzne o łącznej długości 25,7 km

Na terenie gminy funkcjonuje również duża część dróg nieutwardzonych łączących obszary zabudowy i tereny upraw polowych i leśnych.

Transport w gminie odbywa się głównie samochodami prywatnymi mieszkańców, w mniejszej części komunikacją zbiorową.

Gmina Zbrostawice posiada nowoczesną sieć energetyczną dużej mocy, trzynaście sołectw wyposażonych jest w średnioprężną sieć gazową. Istniejące połączenia telekomunikacyjne zaspokajają potrzeby mieszkańców. Na terenie gminy Zbrostawice w chwili obecnej prowadzone są prace związane z budową sieci kanalizacyjnej sanitarnej. Obecnie wśród największych dostawców ścieków można wymienić:

- GZK Sp.z o.o. Zbrostawice - zarządca gminnych budynków komunalnych,
- Śląskie Zaplecze Remontowe Sp. z o.o. Przezchlebie,
- Wspólnota Właścicieli Mieszkań Ziemięcice,
- Spółdzielnia Właścicieli Mieszkań Ptakowice.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, gmina Zbrostawice posiada następujące oczyszczalnie ścieków:

1. Oczyszczalnia Przezchlebie – to oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna o wydajności 1140 m³/dobę. Ścieki odprowadzane są do biologiczno-mechanicznej oczyszczalni ścieków za pomocą sieci kanalizacji sanitarnej oraz wozami asenizacyjnymi. Oczyszczalnia ta jest administrowana przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Zbrostawicach.

Wydajność oczyszczalni - Q_{śrd} = 1140 m³/d.

2. Oczyszczalnia Kamieniec – biologiczna oczyszczalnia ścieków o wydajności 22,8 m³/dobę, której administratorem i użytkownikiem jest Zespół Szkół we wsi Kamieniec oraz cztery budynki mieszkalne przy ul. Gliwickiej

3. Oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna w Kamieńcu której administratorem i użytkownikiem jest Spółdzielnia Mieszkaniowa i Ośrodek Leczniczo- Rehabilitacyjny w Kamieńcu. Wydajność oczyszczalni - Q_{śrd} = 22,1 m³/d.

Ponadto na terenie gminy działają mniejsze oczyszczalnie zakładowe obsługujące poszczególne podmioty, są to:

- mechaniczno – biologiczno – chemiczna oczyszczalnia w Wieszowej, użytkowana przez Przedsiębiorstwo Indyk-Śląsk ubojnia indyków s.c.,
- oczyszczalnia w Jaśkowicach, użytkowana przez Przedsiębiorstwo Gaster Sp. z o.o.,
- oczyszczalnia w Miedarach, użytkowana przez Dom Pomocy Społecznej.

Pozostałe ścieki komunalne gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i okresowo wywożone wozami asenizacyjnymi do w/w oczyszczalni ścieków. Część mieszkańców posiada także przydomowe oczyszczalnie ścieków obsługujące tylko dane gospodarstwo domowe.

Klimat

Warunki klimatyczne gminy Zbrosławice cechuje zmienność. Przyczyną jest ścieranie się suchych mas powietrza ze wschodu oraz wilgotnych mas powietrza znad Atlantyku. Po północnej stronie Garbu Tarnogórskiego występują częstsze i w większej ilości opady atmosferyczne niż po południowej jego stronie. Roczna suma opadów zatem na terenie gminy waha się w granicach 600 – 800 mm. Średnia temperatura na terenie gminy wynosi 7,6 – 7,7°C. Dominują wiatry południowo – zachodnie i zachodnie, natomiast długość okresu wegetacyjnego waha się w granicach 200-210 dni.

Wody powierzchniowe i wglębne

Przeważający obszar Gminy Zbrosławice leży w zlewni rzeki Dramy, która zasila zbiornik Dzierżno Małe (jeden z dwóch zbiorników w okolicy, obok Dzierżna Dużego), a kilkaset metrów za nim uchodzi do Kanału Gliwickiego.

Oświata, Turystyka i kultura

W gminie działają 4 gimnazja, 8 szkół podstawowych i 5 przedszkoli. Gmina prowadzi

również Liceum Ogólnokształcące w Kamieńcu.

Tabela 8 Obiekty edukacyjne na terenie gminy Zbrośławice

Edukacja	2012/13	2013/14	2014/15
Placówki wychowania przedszkolnego	7	7	7
w tym przedszkola	5	5	5
Miejsca w przedszkolach	382	384	402
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	422	433	450
W tym w przedszkolach	380	383	396
Szkoły podstawowe	8	8	8
Uczniowie szkół podstawowych	689	687	749
Szkoły gimnazjalne	4	4	4
Uczniowie szkół gimnazjalnych	391	391	369
Liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w szkołach podstawowych	12	12	13
gimnazjalnych	20	20	21
Żłobki i kluby dziecięce	0	0	0
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych (w ciągu roku)	0	0	0

Źródło: opracowanie własne

Okolica Zbrośławic posiada swoisty mikroklimat, co sprzyja leczeniu górnych dróg układu oddechowego oraz układu nerwowego. Dzięki czemu na tym terenie istnieją warunki do funkcjonowania w Zbrośławicach i Kamieńcu sanatoriów dla dzieci.

Na tym terenie istnieje kilka ośrodków oraz szkółek jeździeckich oferujących naukę jazdy konnej, spacer na koniach, a nawet kursy dla instruktorów jazdy konnej. Blisko 25 kilometrów liczy biegnąca przez gminę Zbrośławice ścieżka do jazdy konnej. W Laryszowie znajduje się ośrodek tenisowy, w którym regularnie odbywają się turnieje singlowe.

Fenomenem jest działalność chórów i zespołów wokalnie-instrumentalnych, skupiających kilkaset osób. Obecnie jest ich osiem.

Ponadto prężnie działa Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Ludności Pochodzenia Niemieckiego oraz dziecięce zespoły wokalnie-muzyczne przy szkołach podstawowych. Działalność wspomagają świetlice gminne. Mieszkańcy mogą korzystać z bibliotek znajdujących się w Zbrośławicach, Czekanowie, Łubiu, Miedarach, Wieszowej i Ziemięcicach. Dziesięć lokalnych klubów sportowych, w znacznej mierze finansowanych jest z budżetu gminy.

Sportowcy i mieszkańcy mają do dyspozycji salę gimnastyczną z siłownią przy Zespole Szkół w Zbrostawicach, nowoczesne sale gimnastyczne w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Kamieńcu, Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Miedarach i Zespole Szkół w Wieszowej oraz inne obiekty sportowe w Miedarach, Wilkowicach, Łubiu, Ptakowicach, Ziemięcicach i Przezchlebiu. Na terenie gminy działają trzy koła łowieckie.

Na terenie Gminy Zbrostawice znajduje się wiele zabytków. Te najcenniejsze z nich zostały wymienione w poniższej tabeli.

Tabela 9 Obiekty wpisane do rejestrów zabytków na terenie gminy Zbrostawice

Lp.	Adres	Obiekt	Numer rejestru zabytków Data wpisu
1.	Czekanów ulica Sadowa	Dawny młyn (obecnie budynek mieszkalny), z przełomu XVII/XVIII wiek.	A/311/60 7 III 1960 województwo katowickie
2.	Jasiona ulica Główna	Dwór wraz z najbliższym otoczeniem, z XVIII wieku, barokowy, murowany. Granice ochrony obejmują obiekt wraz z najbliższym otoczeniem.	A/346/60 7 III 1960 województwo katowickie
3.	Kamieniec ulica Tarngórska 3	Kościół parafialny pod wezwaniem świętego Jana Chrzciciela, wraz z wyposażeniem, z XV wieku, przebudowany w XIX wieku, murowany. Granice ochrony obejmują cały obiekt wraz z wyposażeniem wnętrza i otoczeniem w ramach ogrodzenia.	A/348/60 7 III 1960 województwo katowickie
4.	Kamieniec ulica Polna 2	Zespół pałacowo-parkowy z XVIII wiek.	A/347/60 7 III 1960 województwo katowickie
5.	Kamieniec ulica Polna 2	Zespół trzech obiektów znajdujących się w pałacu: • tablica na elewacji wschodniej, rzeźbiona w kamieniu, późnorennesansowa, zapewne z końca XVI wieku, • tablica z tarczą z herbami Löwenkronów na elewacji zachodniej, rzeźbiona w kamieniu, późno-barokowa, z pierwszej ćwierci XVIII wieku, w formie kartusza, • grupa figuralna <i>Walka Zeusa z gigantami</i> rzeźbiona w marmurze, zapewne z XIX wieku.	B/574/82 4 XII 1982 województwo katowickie
6.	Kamieniec ulica Polna 2	"Mysia Wieża" w formie dekoracyjnej ruiny z 1887 roku, usytuowana na wschód od pałacu. Granice ochrony obejmują najbliższe otoczenie.	A/1063/69 15 VII 1969 województwo katowickie
7.	Kamieniec	Stanowisko archeologiczne nr 1 – grodzisko z okresu kultury łużyckiej oraz wczesnego średniowiecza – położone na północny wschód od drogi Zbrostawice –	C/767/66 29 XII 1966 województwo katowickie

		Opole na naturalnym wzniesieniu.	
8.	Karchowice ulica Bytomska 15	Kościół parafialny pod wezwaniem świętej Katarzyny Aleksandryjskiej, z przełomu XV/XVI wieku, murowany.	A/307/60 7 III 1960 województwo katowickie
9.	Karchowice ulica Bytomska 6	Zespół zabudowy Państwowego Wodociągu "Zawada": • maszynownia i kotłownia wraz z kominem, • budynek administracyjno-biurowy, • budynek łaźni, • budynek warsztatu elektrycznego, • budynek warsztatu mechanicznego, magazynu i garaży, • portiernia.	A/1424/91 31 V 1991 województwo katowickie
10.	Karchowice ulica Bytomska 6	Budynek stacji transformatorów i rozdzielni w zespole zabudowy byłego Państwowego Wodociągu „Zawada”, obecnie Stacji Uzdatniania Wody Górno-śląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów SA Katowice. Wpis do rejestru zabytków obejmuje budynek transformatorów i rozdzielni wraz z najbliższym otoczeniem w granicach działek 180/48 i 181/48.	A/348/11 1 VIII 2011 województwo śląskie
11.	Łubie ulica 1 Maja 12	Kościół parafialny pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny, z XVI wieku, barokowy, murowany.	A/349/60 7 III 1960 województwo katowickie
12.	Łubie ulica 1 Maja	Dwór z XIX wieku, klasycystyczny, murowany, tynkowany. Granice ochrony obejmują całość obiektu wraz z najbliższym otoczeniem.	A/1013/69 18 II 1969 województwo katowickie
13.	Księży Las ulica Wiejska	Kościół filialny pod wezwaniem świętego Michała, z XV wieku, drewniany, wraz z wyposażeniem.	A/352/60 10 III 1960 województwo katowickie
14.	Łubie ulica Pyskowicka	Spichlerz dworski z XIX wiek, murowany.	A/354/60 10 III 1960 województwo katowickie
15.	Łubie ulica Pyskowicka 34	Zespół pałacowo-parkowy: • pałac z 1844 roku, neoklasycystyczny, • park krajobrazowy otoczony murem z lat czterdziestych XIX wieku w stylu picturesque, • zabudowania gospodarcze, • doprowadzająca aleja kasztanowcowa. Granice ochrony obejmują dwie działki.	A/1501/92 27 X 1992 województwo katowickie
16.	Miedary ulica Zamkowa 7	Pałacyk myśliwski, wzniesiony w 1892 roku. Granice ochrony obejmują budynek.	A/14/99 30 IV 1999 województwo śląskie
17.	Szałsza	Kościół filialny pod wezwaniem Matki Boskiej, z XVIII wieku, drewniany. Granice ochrony obejmują całość obiektu w ramach ogrodu i wyposażenie wnętrza.	A/277/09 województwo śląskie A/282/60 7 III 1960 województwo

			katowickie
18.	Szałsza ulica Ziemięcicka	Pałac z 1877 roku, murowany, z ryzalitami i basztami, częściowo zachowane osiemnastowieczne piwnice. Granice ochrony obejmują najbliższe otoczenie.	A/231/13 województwo śląskie A/1066/69 15 VII 1969 województwo katowickie
19.	Szałsza	Założenie parkowe o powierzchni 4,32 hektara, usytuowane na działkach numer 9 i 121/322. Wpis do rejestru zabytków obejmuje układ kompozycyjny parku wraz z alejkami i ścieżkami spacerowymi oraz zespół drzewostanu parkowego. Na terenie objętym wpisem znajdują się obiekty, które nie są wpisane indywidualnie do rejestru zabytków, czyli budynki gospodarcze przy zachodniej granicy działki numer 121/322.	A/390/12 19 XI 2012 województwo śląskie
20.	Wieszowa	Pałac z XVII wieku, wczesnobarokowy, przekształcony w wiekach następnych, murowany, tynkowany, na planie wydłużonego prostokąta z czworobocznymi wieżami na narożnikach północno-wschodnim i północno-zachodnim. Granice ochrony obejmują całość obiektu i najbliższe otoczenie.	A/653/66 2 V 1966 województwo katowickie
21.	Wilkowice ulica Księżoleśna 1	Pałac z XVIII wieku, późnobarokowy, murowany, tynkowany, z ryzalitem i gankiem kolumnowym od przodu. Granice obejmują całość obiektu wraz z najbliższym otoczeniem.	A/641/66 2 V 1966 województwo katowickie
22.	Zawada	Kościół filialny pod wezwaniem świętego Marka z połowy XIX wieku, klasycystyczny, murowany, tynkowany.	A/280/60 7 III 1960 województwo katowickie
23.	Zbrostawice ulica Kościelna	Zespół kościelny: - kościół parafialny pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP z XV wieku, przebudowany w wieku XVIII, barokowy, z pozostałościami gotyku, murowany, tynkowany, - wieża z XV wieku, murowana, tynkowana, - kaplica przy murze cmentarnym z XIX wieku, murowana, neogotycka, - mur cmentarny. Granice ochrony obejmują całość zespołu w ramach ogrodzenia.	A/642/66 2 V 1966 województwo katowickie
24.	Zbrostawice ulica Zamkowa 2	Zamek z przełomu XVI/XVII wieku, murowany, tynkowany, gruntownie przekształcony. Granice ochrony obejmują całość obiektu wraz z najbliższym otoczeniem.	A/373/12 województwo śląskie A/643/66 2 V 1966 województwo katowickie
25.	Ziemięcice	Ruina kościoła pod wezwaniem świętej Jadwigi, z XV-XVI wieku.	A/279/60 7 III 1960 województwo katowickie
26.	Ziemięcice	Spichlerz z XVIII wieku, murowany.	A/132/09 15 X 2009

			województwo śląskie A/278/60 7 III 1960 województwo katowickie
27.	Ziemiećce	Stanowisko archeologiczne – osada kultury łużyckiej, położona na polach dawnego PGR, na wzgórzu w zachodniej części wsi, pomiędzy drogą z Ziemiećce do Karchowic a podmokłymi łąkami.	C/930/68 20 XII 1968 województwo katowickie

Źródło: http://www.wkz.katowice.pl/documents/rejestr_zabytkow/Gmina_Zbrosławice.doc

Zasoby przyrody

Formy ochrony przyrody na terenie gminy Zbrosławice stanowią:

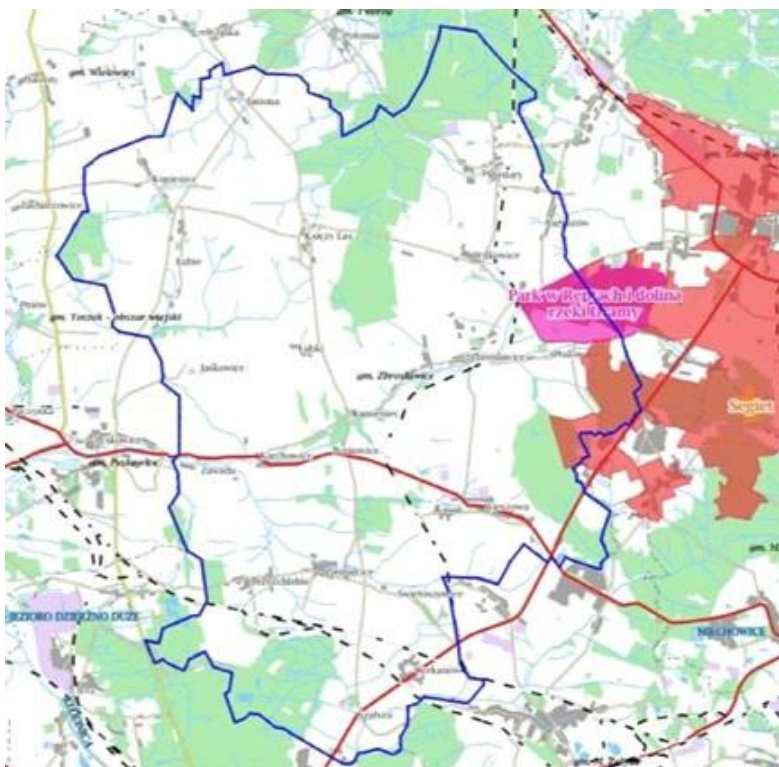
- 4 pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej,
- zespół przyrodniczo – krajobrazowy,
- obszar Natura 2000.

Tabela 10 Pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej na terenie gminy Zbrosławice

Wyszczególnienie	Podstawa prawna, oznaczenie dziennika urzędowego, data utworzenia
Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>) o obwodzie 237 cm	Decyzja nr RL-VII-7140/8/81 Wojewody Katowickiego
Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) o obwodzie 266 cm	Decyzja nr RL-VII-7140/8/81 Wojewody Katowickiego
Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) o obwodzie 267 cm	Decyzja nr RL-VII-7140/8/81 Wojewody Katowickiego
Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) o obwodzie 268 cm	Decyzja nr RL-VII-7140/8/81 Wojewody Katowickiego

Źródło: Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach, ostatnia aktualizacja sierpień 2016 roku

Mapa 3 Obszary prawnie chronione na terenie gminy Zbrosławice

Źródło: www.gdos.gov.pl

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Park w Reptach i dolina rzeki Dramy”

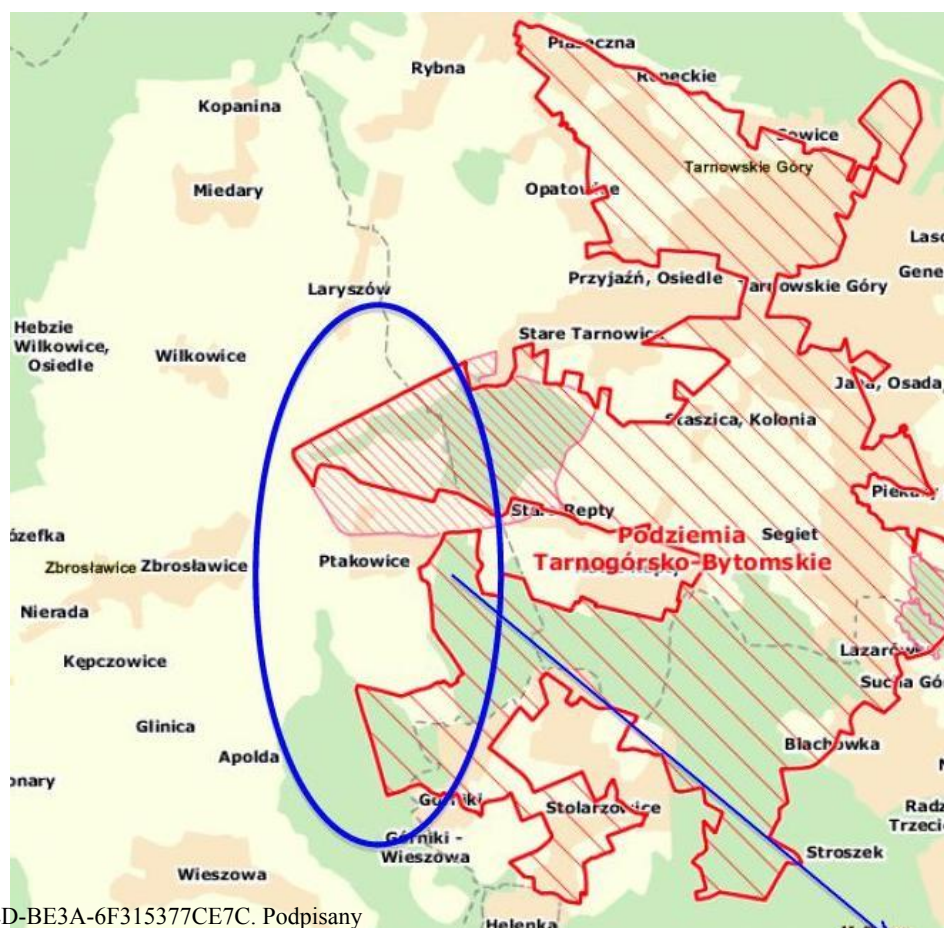
Zespół został utworzony 11.07.2002r w oparciu o rozporządzenie Wojewody Śląskiego. Jest on położony na terenie gmin Tarnowskie Góry i Zbrostawice. Obejmuje obszar o powierzchni 475,51 ha, na terenie gminy Zbrostawice jest to powierzchnia 241,88 ha. Usytuowany jest na obu zboczach doliny rzeki Dramy z pozostałościami dawnego zwierzyńca oraz aleją kasztanową stanowiącą fragment drogi z Rept Starych do Tarnowic Starych (dzielnicy Tarnowskich Gór). Teren parku ma bardzo dużą wartość pod względem przyrodniczym. W 1993 roku sporządzono dokumentację przyrodniczą tego obszaru. Przyrodnicy naliczyli 259 gatunków roślin naczyniowych. Są wśród nich m.in. kalina koralowa o mocno czerwonych owocach, kielisznik zaroślowy o kwiatach w kolorze nieskazitelnej bieli, czy pierwiosnek wyniosły, którego poznamy po wielu rzucających się w oczy jasnożółtych kwiatach. W parku znaleziono też dwa gatunki objęte całkowitą ochroną - wawrzynek wilczełyko i barwinek pospolity.

Dużą wartość mają również drzewostany bukowe, stanowiące znaczną część parku. Ocenia się, że jest on największym na Górnym Śląsku skupiskiem drzew o wymiarach pomnikowych - naliczono ich 150. Dominujące starodrzewy zajmują 1/3 całej powierzchni zespołu. Są najcenniejszym elementem krajobrazu składającego się z naturalnych zespołów leśnych, z licznymi rzadkimi gatunkami zarówno rodzimymi jak i zagranicznymi. Ciekawostką jest fakt,

Obszar Natura 2000 – „Podziemia Tarnogórsko – Bytomskie” (PLH240003)

Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie cechują się różnorodną szatą naciekową i swoistymi układami biocenotycznymi. Ze wstępnych wyników prowadzonych obecnie badań można wnioskować, że w podziemiach tych zimuje co najmniej kilkanaście tysięcy nietoperzy. Jest to więc prawdopodobnie drugie co do wielkości hibernakulum nietoperzy w Polsce. Stwierdzono tu zimowanie 8 gatunków, w tym nocka dużego - gatunku z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Ostoja jest jednym z dwóch największych w kraju zimowisk gacka brunatnego. Wyrobiska są wykorzystywane przez nietoperze również w okresie letnim.

Mapa 4 Lokalizacja obszarów NATURA 2000 względem granic gminy Zbrosławice

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Zbrosławice na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020. Aktualizacja.

Należy stwierdzić, że w analizowanym obszarze występują następujące specyficzne uwarunkowania i potencjały:

- dodatni przyrost naturalny dla gminy,
- większość mieszkańców gminy znajduje się w wieku produkcyjnym,
- dochody do budżetu wykazują się niewielką tendencją wzrostową,
- dochody gminy z tytułu podatków dochodowych w przeważającej większości generują osoby fizyczne a nie osoby prawne,
- większość osób pracujących stanowią mężczyźni,
- bezrobocie jest większe wśród kobiet niż mężczyzn,
- przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie odpowiada przeszło 80 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce,
- saldo przyjeżdżających do pracy do gminy i wyjeżdżających do pracy z gminy jest ujemne,
- większość pracujących, pracuje w sektorze przemysłu i budownictwa,
- bliskość międzynarodowego portu lotniczego,
- przebiegająca w pobliżu rozwinięta infrastruktura dróg krajowych,
- rozwijająca się infrastruktura kanalizacyjna,
- nowoczesną sieć energetyczną dużej mocy,
- część sołectw wyposażonych w średnioprężną sieć gazową
- istniejąca infrastruktura telekomunikacyjna
- duża ilość obszarów o wysokich walorach przyrodniczych;
- korzystny mikroklimat,
- atrakcyjne warunki krajobrazowo-przyrodnicze, zabytki architektoniczne i pomniki które, mogą sprzyjać rozwojowi różnych form turystyki, rekreacji i wypoczynku,
- w części gminy istniejąca infrastruktura kulturalna (światlice, biblioteki)
- w części gminy istniejąca infrastruktura rekreacyjna (szkółki jeździeckie, ośrodki

- tenisowy, kluby sportowe, przyszkolne obiekty sportowe, inne obiekty sportowe),
- w części gminy prężnie działający sektor NGO's i związana z tym działalność sportowa i kulturalna,
- dobrze rozwinięta i dostępna infrastruktura edukacyjna.

Analiza obszarów kryzysowych na podstawie badań ankietowych

Na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych przeanalizowano poziom jakości życia mieszkańców gminy Zbrosławice w rozbiciu na poszczególne sołectwa. Respondenci oceniali wybrane aspekty działalności gminy wg. następującej hierarchii oceny: bardzo złe, złe, średnie dobre, bardzo dobre. Wyniki badania obrazuje poniższa tabela.

Tabela 11 Ocena Gminy Zbrosławice jako miejsca zamieszkania w ujęciu procentowym.

Sołectwo	Bardzo złe (%)	Źłe (%)	Średnio (%)	Dobrze (%)	Bardzo dobrze (%)
Boniowice	3,17	7,94	25,40	34,92	28,57
Czekanów	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
Jasiona	0	0,00	22,22	44,44	33,33
Jaśkowice	0,00	0,00	33,33	66,67	0,00
Kamieniec	0,00	0,00	25,00	75,00	0,00
Karchowice	0,00	0,00	33,33	66,67	0,00
Kopienica	0,00	0,00	25,00	50,00	25,00
Księży Las	0,00	0,00	33,33	66,67	0,00
Laryszów	0,00	0,00	33,33	66,67	0,00
Łubie	0,00	0,00	33,33	66,67	0,00
Łubki	0,00	6,67	13,33	80,00	0,00
Miedary	0,00	0,00	33,33	66,67	0,00
Przechlebie	8,33	8,33	50,00	33,33	0,00
Ptakowice	9,09	9,09	45,45	36,36	0,00
Szałsza	0,00	0,00	0,00	66,67	33,33
Świątoszowice	0,00	0,00	28,57	42,86	28,57
Wieszowa	9,09	9,09	13,64	50,00	18,18
Wilkowice	0,00	0,00	25,00	75,00	0,00
Zawada	0,00	6,45	22,58	64,52	6,45
Zbrosławice	0,00	16,67	16,67	50,00	16,67
Ziemięcice	0,00	0,00	39,39	60,61	0,00
łącznie	2,44	5,28	26,83	50,81	14,63

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

W opinii przebadanych mieszkańców Gmina Zbrosławice dla ponad 65% mieszkańców jest dobrym lub bardzo dobrym miejscem zamieszkania, z czego oceny bardzo dobre stanowiły

14,63% a dobre 50,81%. Negatywne oceny stanowiły 7,72%, z czego 2,44% to oceny bardzo złe a 5,28% oceny złe. Na poziomie średnim Gminę Zbrostawice jako miejsce zamieszkania oceniło 26,83% oceniających mieszkańców. Najlepszą opinię o Gminie wyrazili mieszkańcy Czekanowa (100% - oceny bardzo dobre), Szalszy (100% - oceny dobre i bardzo dobre) oraz sołectwa Łubki (80% - oceny dobre). Najwyższe wartości ocen negatywnych odnotowano w sołectwach Przezchlebie, Ptakowice i Wieszowa, gdzie odpowiedzi źle i bardzo źle kształtowały się odpowiednio na poziomie 16,66%, 18,18% i 18,18%.

W celu dokładnej analizy zadowolenia mieszkańców z życia w Gminie Zbrostawice dokonano oceny najbliższej okolicy.

Tabela 12 Ocena najbliższej okolicy w ujęciu procentowym

Sołectwo	Bardzo źle (%)	Źle (%)	Średnio (%)	Dobrze (%)	Bardzo dobrze (%)
Boniowice	4,76	9,52	22,22	47,62	15,87
Czekanów	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00
Jasiona	0,00	33,33	44,44	22,22	0,00
Jaśkowice	0,00	0,00	66,67	33,33	0,00
Kamieniec	0,00	0,00	50,00	50,00	0,00
Karchowice	0,00	0,00	66,67	33,33	0,00
Kopienica	0,00	0,00	75,00	25,00	0,00
Księży Las	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00
Laryszów	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00
Łubie	0,00	0,00	66,67	33,33	0,00
Łubki	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00
Miedary	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00
Przezchlebie	16,67	33,33	25,00	25,00	0,00
Ptakowice	18,18	27,27	27,27	27,27	0,00
Szałsza	0,00	0,00	33,33	66,67	0,00
Świątoszowice	0,00	0,00	42,86	57,14	0,00
Wieszowa	18,18	31,82	31,82	18,18	0,00
Wilkowice	0,00	0,00	50,00	50,00	0,00
Zawada	0,00	9,68	41,94	38,71	9,68
Zbrostawice	16,67	33,33	33,33	16,67	0,00
Ziemięcice	0,00	24,24	24,24	33,33	18,18
Łącznie	4,88	14,63	32,52	40,24	7,72

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Na podstawie analizy odpowiedzi ankietowanych mieszkańców można wskazać sołectwa postrzegane najlepiej i najgorzej. Najwięcej osób zadowolonych z okolicy odnotowano

w sołectwach: Boniowice, Czekanów, Łubki i Szałsza, gdzie odpowiedzi dobrze i bardzo dobrze stanowiły odpowiednio 63,49%, 100%, 100%, 66,67%. Najmniej osób zadowolonych z najbliższej okolicy to badani zamieszkujący sołectwa: Przezchlebie, Zbrostawice, Wieszowa i Ptakowice, gdzie odpowiedzi źle i bardzo źle stanowiły odpowiednio 50%, 50%, 50% i 45,45%.

Mieszkańcy poszczególnych sołectw Gminy Zbrostawice ocenili przestrzenne aspekty życia. Zaliczono do nich: poziom rozwoju sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, jakość dróg, gospodarowanie odpadami, poziom rozwoju i dostępność infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej, wydarzenia kulturalno-rozrywkowe odbywające się na terenie gminy, funkcjonowanie placówek edukacyjnych i ich warunki lokalowe, jakość i dostępność terenów rekreacyjnych, estetykę otoczenia, organizację zieleni i zagospodarowanie terenów zielonych, stan środowiska naturalnego oraz zagospodarowanie centrum miejscowości.

Tabela 13 Negatywna ocena przestrzennych aspektów życia w miejscu zamieszkania (odpowiedzi bardzo źle i źle) w ujęciu procentowym cz. 1

Sołectwo	Poziom rozwoju sieci wodociągowej (%)	Poziom rozwoju sieci kanalizacyjnej (%)	Jakość dróg (%)	Gospodarka odpadami (%)	Poziom rozwoju infrastruktury sportowo- rekreacyjnej i jej dostępność dla mieszkańców (%)	Poziom rozwoju infrastruktury kulturalnej i jej dostępność dla mieszkańców (%)	Wydarzenia kulturalno- rozrywkowe odbywające się na terenie gminy (%)
Boniowice	7,94	14,29	14,29	11,11	14,29	14,29	12,70
Czekanów	0,00	0,00	25,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Jasiona	0,00	22,22	33,33	0,00	11,11	11,11	0,00
Jaśkowice	0,00	0,00	33,33	0,00	33,33	33,33	33,33
Kamieniec	0,00	0,00	25,00	0,00	25,00	0,00	0,00
Karchowice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kopienica	0,00	0,00	25,00	0,00	25,00	25,00	25,00
Księży Las	0,00	0,00	33,33	0,00	33,33	33,33	0,00
Laryszów	0,00	0,00	33,33	0,00	33,33	33,33	33,33
Łubie	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00
Łubki	6,67	6,67	6,67	0,00	0,00	0,00	0,00
Miedary	0,00	33,33	33,33	0,00	33,33	33,33	0,00
Przezchlebie	0,00	0,00	33,33	0,00	50,00	41,67	8,33
Ptakowice	0,00	0,00	27,27	0,00	54,55	9,09	9,09

Szałsza	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00	33,33	0,00
Świątoszowice	0,00	14,29	14,29	0,00	0,00	0,00	0,00
Wieszowa	9,09	13,64	50,00	0,00	27,27	54,55	22,73
Wilkowice	0,00	0,00	25,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zawada	6,45	25,81	29,03	12,90	12,90	16,13	12,90
Zbrostawice	0,00	33,33	66,67	0,00	50,00	0,00	0,00
Ziemięcice	0,00	0,00	18,18	0,00	6,06	18,18	0,00
Łącznie	4,07	10,98	24,80	4,47	17,48	18,29	8,94

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Tabela 14 Negatywna ocena przestrzennych aspektów życia w miejscu zamieszkania (odpowiedzi bardzo złe i złe) w ujęciu procentowym cz. 2

Sołectwo	Funkcjonowanie placówek edukacyjnych i ich warunki lokalowe (%)	Jakość i dostępność terenów rekreacyjnych (%)	Estetyka otoczenia (%)	Organizacja zieleni i zagospodarowanie terenów zielonych (%)	Stan środowiska naturalnego (%)	Zagospodarowanie centrum miejscowości (%)
Boniowice	7,94	12,70	7,94	12,70	6,35	12,70
Czekanów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Jasiona	0,00	11,11	0,00	0,00	0,00	11,11
Jaśkowice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	33,33
Kamieniec	0,00	0,00	25,00	0,00	0,00	0,00
Karchowice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kopienica	25,00	25,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Księży Las	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00
Laryszów	33,33	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00
Łubie	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00
Łubki	0,00	6,67	6,67	6,67	6,67	6,67
Miedary	0,00	33,33	33,33	33,33	0,00	0,00
Przechlebie	0,00	41,67	50,00	58,33	58,33	8,33
Ptakowice	0,00	45,45	54,55	27,27	9,09	9,09

Szałsza	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Świątoszowice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wieszowa	13,64	54,55	40,91	54,55	50,00	36,36
Wilkowice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	25,00
Zawada	16,13	12,90	16,13	22,58	22,58	19,35
Zbrośławice	0,00	50,00	66,67	50,00	0,00	0,00
Ziemięcice	0,00	12,12	0,00	6,06	3,03	3,03
Łącznie	6,10	19,51	15,45	17,89	13,01	11,79

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Analiza ocen negatywnych uwidoczniała obszary przestrzenne życia mieszkańców, z których są oni najmniej zadowoleni. Najwyższą ilość negatywnych ocen uzyskała jakość dróg, aż 24,80%. Jest to szczególnie widoczne w sołectwach Zbrośławice i Wieszowa, gdzie udział procentowy wskazań wynosił odpowiednio 66,67% i 50%. Kolejnym wskazywanym przez ankietowanych problemem jest jakość i dostępność terenów rekreacyjnych. W ogólnej liczbie ocen negatywnych uzyskał 19,51%. Na ten problem wskazywali oceną negatywną przede wszystkim ankietowani z sołectw: Wieszowa (54,55%), Ptakowice (54,55%), Zbrośławice (50,00%)

i Przezchlebie (50,00%).

Następnym w kolejności obszarem, który został negatywnie oceniony przez badanych, jest poziom rozwoju infrastruktury kulturalnej i jej dostępność dla mieszkańców. W tym obszarze odsetek ocen negatywnych to 18,29%. Najgorzej został on oceniony przez ankietowanych z Wieszowej (54,55%), Przezchlebia (41,67%) oraz Jaśkowic, Księżego Lasu, Laryszowa, Miedar, Szalszy, Ziemięcic - po 33%.

Źle lub bardzo źle została również oceniona organizacja zieleni i zagospodarowanie terenów zielonych – 17,89% ogółu wskazań w gminie. Największy odsetek ankietowanych niezadowolonych w danym obszarze odnotowano w Przezchlebiu - 58,33%, Wieszowej – 54,55%, Zbrośławicach – 50,00%.

Poziom rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i jej dostępność dla mieszkańców to obszar, który również otrzymał od ankietowanych oceny złe i bardzo złe na poziomie 17,48% ogółu wskazań. Niezadowoleni w tym obszarze okazali się przede wszystkim ankietowani z Ptakowic – 54,55% i Zbrośławic – 50,00%.

Wśród obszarów ocenianych źle i bardzo źle, estetyka otoczenia znalazła się na piątym miejscu z wynikiem 15,45%. W złych ocenach przodują ankietowani zamieszkujący sołectwa:

Zbrośławice – 66,67%, Ptakowice – 54,55% oraz Przezchlebie – 50%.

Mieszkańcy gminy Zbrośławice nie są również zadowoleni ze stanu środowiska naturalnego. Ten obszar oceniło źle 13,01% ankietowanych. Najwięcej negatywnych ocen wyrazili ankietowani z Przezchlebia – 58,33%, Wieszowej – 50,00% i Zawady – 20,00%.

Z zagospodarowania centrum miejscowości nie jest zadowolonych 11,79% ankietowanych na poziomie gminy. Najwięcej wskazań odnotowano w Wieszowej – 36,36%, Jaśkowicach – 33,33% oraz Wilkowicach – 25%.

Niewielki odsetek ankietowanych ocenił źle poziom rozwoju sieci kanalizacyjnej, było to 10,98% ogółu ankietowanych. Niezadowolenie wyrazili przede wszystkim ankietowani zamieszkujący Zbrośławice i Miedary – po 33,33%, Zawadę – 25,31% i Jasionę – 22,22%.

8,94% ankietowanych źle oceniło wydarzenia kulturalno-rozrywkowe odbywające się na terenie gminy. Byli to ankietowani z Jaśkowic i Laryszowa – po 33,33%, Kopienicy – 25,00% oraz Wieszowej – 22,73%.

Pozostałe trzy obszary tj. funkcjonowanie placówek edukacyjnych i ich warunki lokalowe, gospodarka odpadami oraz poziom rozwoju sieci wodociągowej otrzymały stosunkowo mały odsetek ocen negatywnych. Było to odpowiednio 6,10%, 4,47% i 4,07%.

Mieszkańcy poszczególnych sołectw Gminy Zbrośławice ocenili również aspekty życia związane z gospodarką i sferą społeczną. Zaliczono do nich: dostępność terenów inwestycyjnych, poziom rozwoju bazy turystyczno-wypoczynkowej, wykorzystanie walorów miejscowości do rozwoju turystyki, promocję miejscowości, lokalny rynek pracy, warunki do prowadzenia działalności gospodarczej, udział mieszkańców w życiu kulturalnym i społecznym Gminy, działalność organizacji pozarządowych, dostęp do Internetu, bezpieczeństwo, zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu, aktywizacja grup mieszkańców szczególnie zagrożonych występowaniem negatywnych zjawisk społecznych.

Tabela 15 Negatywna ocena aspektów życia w miejscu zamieszkania: gospodarka, sfera społeczna (odpowiedzi bardzo źle i źle) w ujęciu procentowym.

Sołectwo	Dostępność terenów inwestycyjnych (%)	Poziom rozwoju bazy turystyczno-wypoczynkowej (%)	Wykorzystanie walorów miejscowości do rozwoju turystyki, promocja miejscowości (%)	Lokalny rynek pracy (%)	Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej (%)	Udział mieszkańców w w życiu kulturalnym i społecznym Gminy (%)	Działalność organizacji pozarządowych (%)	Dostęp do Internetu (%)	Bezpieczeństwo (%)	Zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu, aktywizacja grup mieszkańców szczególnie zagrożonych występowaniem negatywnych zjawisk społecznych (%)
Boniowice	12,70	12,70	11,11	11,11	11,11	11,11	11,11	3,17	6,35	7,94
Czekanów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Jasiona	0,00	0,00	11,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,11	11,11
Jaśkowice	0,00	33,33	33,33	33,33	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00
Kamieniec	0,00	25,00	25,00	25,00	0,00	25,00	0,00	0,00	25,00	25,00
Karchowice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kopienica	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	25,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Księży Las	0,00	33,33	33,33	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00
Laryszów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00
Łubie	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00
Łubki	0,00	6,67	6,67	6,67	0,00	6,67	0,00	0,00	0,00	6,67
Miedary	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	33,33
Przezchlebie	16,67	16,67	16,67	16,67	8,33	58,33	0,00	0,00	16,67	58,33
Ptakowice	0,00	18,18	18,18	18,18	0,00	54,55	0,00	0,00	0,00	54,55
Szańska	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Świątoszowice	0,00	14,29	0,00	14,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wieszowa	13,64	54,55	59,09	18,18	18,18	54,55	18,18	0,00	18,18	54,55
Wilkowice	0,00	25,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zawada	12,90	19,35	16,13	19,35	9,68	9,68	16,13	0,00	9,68	19,35
Zbrostawice	0,00	33,33	33,33	50,00	66,67	50,00	16,67	0,00	50,00	50,00
Ziemięcice	9,09	36,36	21,21	15,15	0,00	12,12	15,15	0,00	3,03	9,09
Łącznie	8,13	20,73	17,48	13,41	7,72	20,33	8,94	0,81	7,72	18,70

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Analiza odpowiedzi udzielany w powyższym obszarze umożliwiła wyodrębnienie aspektów życia gospodarczego i społecznego mieszkańców, z których są oni najmniej zadowoleni i oceniają je źle i bardzo źle. Szczególną uwagę należy zwrócić na poziom rozwoju bazy turystyczno-wypoczynkowej, z którego niezadowolonych było aż 20,73% badanych mieszkańców Gminy Zbrośławice. Sołectwa, w których ankietowani w których ankietowani wskazywali na niezadowolenie w tym obszarze to: Wieszowa – 54,55%, Ziemiećce – 36,36%, oraz Księży Las, Jaśkowice, Łubie i Zbrośławice – po 33,33%. W sołectwach Wilkowie i Kamieniec odsetek wyrażających złe opinie na temat poziomu rozwoju bazy turystyczno-wypoczynkowej był również stosunkowo wysoki i sięgał po 25,00%.

Źle i bardzo źle ankietowani ocenili także udział mieszkańców w życiu kulturalnym i społecznym Gminy. Taką opinię wyraziło 20,33% badanych. Najwięcej opinii negatywnych odnotowano w sołectwach: Przechlebie – 58,33%, Ptakowice i Wieszowa – po 54,55% oraz Zbrośławice – 50,00%.

Następnym aspektem życia, z którego badani nie są zadowoleni jest zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu, aktywizacja grup mieszkańców szczególnie zagrożonych występowaniem negatywnych zjawisk społecznych. 18,70% ogółu badanych w Gminie oceniło ten obszar źle i bardzo źle. Najwięcej negatywnych wskazań padło w Przechlebie – 58,33%, Ptakowicach i Wieszowej – po 54,55% oraz w Zbrośławicach – 50,00%.

Wykorzystanie walorów miejscowości do rozwoju turystyki oraz promocja miejscowości to zagadnienie ocenione źle i bardzo źle przez 17,41% badanych. Największy odsetek niezadowolonych w tym obszarze odnotowano w Wieszowej – 59,09%, Jaśkowicach, Księżym Lesie, Zbrośławicach – po 33,33% oraz Kamieńcu – 25%.

Kolejnym obszarem, który otrzymał negatywne oceny jest lokalny rynek pracy – 13,41% ankietowanych wskazało ocenę źle i bardzo źle. Najwięcej negatywnych opinii wyrazili ankietowani ze Zbrośławic – 50%, Jaśkowic – 33,33% i Kamieńca – 25,00%.

Obszarami, które uzyskały stosunkowo niewiele wskazań negatywnych okazały się działalność organizacji pozarządowych – 8,94%, dostępność terenów inwestycyjnych – 8,13%, bezpieczeństwo – 7,72% oraz warunki do prowadzenia działalności gospodarczej – 7,72%.

Obszarem, z którego ankietowani są najbardziej zadowoleni jest dostęp do Internetu. Tutaj tylko 0,81% ankietowanych wyraziło się negatywnie.

4. PŁASZCZYZNY WSPÓŁPRACY SAMORZĄDOWEJ

Rozwój gminy zależny jest nie tylko od jej wewnętrznych funkcjonalno-przestrzennych, społecznych czy gospodarczych oddziaływań. Zależy także od szeregu czynników wpływających pośrednio lub bezpośrednio na organizm gminy. Wzajemne oddziaływania i powiązania z sąsiednimi gminami, wpływ dokumentów regionalnych i krajowych czy współpraca na polach należących do zadań samorządu terytorialnego budują sieć zależności mających wpływ na przyszły kształt gminy.

Gmina Zbrostawice graniczy z Tarnowskimi Górami, Bytomiem, Zabrzem, Gliwicami, Pyskowicami, Toszkiem, Wielowsią i Tworogiem. Z takiej perspektywy jest swoistym łącznikiem pomiędzy obszarami wielkomiejskimi Gliwic, Bytomia, Zabrze i Tarnowskich Gór a obszarami w istocie rolniczymi i leśnymi gmin Wielowieś i Tworóg. Dzięki powyższemu posiada liczne związki o charakterze infrastrukturalnym, przyrodniczym i funkcjonalnym. Stanowią one płaszczyznę wzajemnej współpracy, w zakresie modernizacji i budowy infrastruktury (zwłaszcza drogowej i mieszkaniowej), koordynacji komunikacji pasażerskiej, gospodarowania odpadami, energetyką oraz zasobami wodnymi a także współpracy w zakresie zapobiegania i zwalczania sytuacji kryzysowych.

Instrumenty nakreślonej wyżej współpracy wynikają w głównej mierze z aktywnego uczestnictwa gminy Zbrostawice w ponadlokalnych porozumieniach i związkach, których cele nakierowane są na wszechstronny rozwój społeczno-gospodarczy jednostek samorządowych.

ZWIĄZEK GMIN SUBREGIONU CENTRALNEGO

Gmina Zbrostawice należy do Związku Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego. Związek jest samorządnym stowarzyszeniem gmin i powiatów, powołanym dla wsparcia idei samorządności lokalnej, ochrony wspólnych interesów, wymiany doświadczeń, promocji osiągnięć oraz realizacji wspólnych przedsięwzięć i inwestycji.

Do zadań Związku należy między innymi:

- pełnienie funkcji Związku ZIT w odniesieniu do Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020,
- realizacja zadań dotyczących wdrażania projektów dofinansowanych z funduszy krajowych

i europejskich, w tym pochodzących z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, w tym w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, - realizacja zadań związanych z pełnieniem funkcji Związku ZIT dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach RPO WSL.

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) to nowa forma współpracy samorządów współfinansowana ze środków Funduszy Europejskich. Partnerstwo gmin oraz władze województw wspólnie ustalają cele i wskazują inwestycje niezbędne do ich osiągnięcia. Środki na ich realizację pochodzą z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ). Formuła ta umożliwia wyjście poza sztywne granice administracyjne samorządów, co przełoży się na większe oddziaływanie realizowanych wspólnie przedsięwzięć.

Związek Subregionu Centralnego liczy 81 członków - jednostek samorządu terytorialnego Województwa Śląskiego. Powierzchnia gmin wchodzących w skład Subregionu stanowi ok. 45% powierzchni całego województwa a mieszka na niej ponad 2,7 mln mieszkańców, co stanowił ok. 60,3% ogółu mieszkańców województwa śląskiego.

Funkcjonowanie Związku regulowane jest przez Strategię. Jest ona dokumentem przyjętym uchwałą Walnego Zebrania Członków Subregionu Centralnego nr 12/2015 z 5 sierpnia 2015 r. Jest ona w istocie podstawą interwencji w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego. Uwzględnia wspólne strategiczne wybory uzgodnione przez jednostki wchodzące w skład partnerstwa. Jej cele pozostają w spójności z celami RPO. Mierniki efektów realizacji działań wskazanych do realizacji w formule ZIT są powiązane z systemem wskaźników RPO oraz wpisują się w system monitorowania postępów i efektów wdrażania programu. Tym samym interwencja przyczyni się do efektywnej realizacji wskaźników produktu dla poszczególnych osi priorytetowych RPO, w których zastosowano instrument ZIT oraz wspomogą realizację priorytetowych planów gmin a w konsekwencji ich rozwój. Ważnym elementem realizacji Strategii jest także zapewnienie zdolności instytucjonalnej do udziału we wdrażaniu RPO i pośrednio POIiŚ.

Na realizację ZIT, Związek Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego otrzymał 793 mln euro wydzielonych z budżetu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego, dysponującego środkami Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

LGD LEŚNA KRAINA GÓRNEGO ŚLĄSKA

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Leśna Kraina Górnego Śląska” to trójsektorowe partnerstwo obejmujące obszar szesnastu gmin położonych w województwie śląskim, w których mieszka blisko 150 tysięcy mieszkańców.

Obszar LGD położony jest są w granicach administracyjnych trzech powiatów: gliwickiego, tarnogórskiego i lublinieckiego. Powiat lubliniecki reprezentują gminy Ciasna, Herby, Kochanowice, Koszęcin i Pawonków. Powiat tarnogórski: gminy Kalety, Krupski Młyn, Miasteczko Śląskie, Tworóg i Zbroślawice. Natomiast powiat gliwicki - Pilchowice, Pyskowice, Rudziniec, Sośnicowice, Toszek oraz Wielowieś. LGD zajmuje powierzchnię 1 596km², co stanowi 12,94% powierzchni województwa śląskiego. Gminy „Leśnej Krainy Górnego Śląska” tworzą zlokalizowany w zachodniej części województwa śląskiego pas wzdłuż granicy z województwem opolskim.

Charakter LGD „Leśna Kraina Górnego Śląska” określają członkowie Stowarzyszenia, zarówno osoby prawne jak i osoby fizyczne, będące reprezentantami różnych środowisk i sektorów: podmiotów z sektora publicznego, w tym przede wszystkim samorządów lokalnych 16 gmin, szkół, ośrodków kultury, ośrodków pomocy społecznej czy bibliotek publicznych; środowiska społecznego (stowarzyszeń, organizacji sportowych, kół gospodyń wiejskich i ochotniczych straży pożarnych); lokalnych przedsiębiorców i rolników, rzemieślników, właścicieli agroturystyk, producentów i usługodawców.

Celem Stowarzyszenia jest działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, a w szczególności: realizacja opracowanej przez LGD „Leśna Kraina Górnego Śląska” Lokalnej Strategii Rozwoju, budowanie i promocja wizerunku regionu, aktywizowanie ludności do udziału w procesie rozwoju obszaru gmin, podejmowanie działań na rzecz rozwoju turystyki i agroturystyki, przedsiębiorczości, popularyzacji i rozwoju produktów regionalnych, rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, wspierania edukacji i demokracji lokalnej,

przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, podejmowanie inicjatyw i działań mających na celu pobudzenie aktywności społeczności lokalnych oraz włączenie ich w realizację LSR, upowszechniania idei demokracji, samorządności i samorządu, ochrona środowiska naturalnego, zasobów przyrodniczo - krajobrazowych i historyczno - kulturowych oraz edukacja ekologiczna, podnoszenie jakości życia na obszarach wiejskich,

wspomaganie rozwoju gospodarczego, w tym rozwój przedsiębiorczości oraz różnicowanie działalności rolniczej, wspieranie tożsamości i kultury mniejszości narodowych i grup etnicznych zamieszkujących teren Rzeczypospolitej Polskiej, ochrona dziedzictwa kulturowego i wspieranie działań na rzecz odbudowy i kultywowania lokalnych tradycji i sztuki, wspieranie rozwoju filantropii, wolontariatu i działalności charytatywnej, przeciwdziałanie bezrobociu, wspieranie pomocy społecznej i osób niepełnosprawnych, upowszechnianie i wymiana doświadczeń pomiędzy społecznościami realizującymi Program Leader lub podobne w kraju i za granicą.

Lokalna Grupa Działania przygotowała Lokalną Strategię Rozwoju, która jest programem działania LGD w perspektywie 6 lat. Po akceptacji Strategii przez samorząd województwa śląskiego LGD Leśna Kraina Górnego Śląska może korzystać ze środków finansowych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Budżet LGD wynosi ponad 18 mln zł ze środków współfinansowania krajowego oraz środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

BIAŁY ŚLĄSK

Biały Śląsk jest porozumieniem obejmującym osiemnaście jednostek samorządu terytorialnego: Boronów, Bytom, Ciasna, Herby, Kalety, Kochanowice, Koszęcin, Krupski Młyn, Lubliniec, Miasteczko Śląskie, Pawonków, Radzionków, Świerklaniec, Tarnowskie Góry, Tworóg, Woźniki, Zbrosławice oraz Powiat Lubliniecki. To porozumienie stanowiło podstawę przygotowania Strategii Obszaru Funkcjonalnego Białego Śląska.

Porozumienie zostało zawarte w oparciu o deklarację z dnia 11 stycznia 2013 r. podjętą przez władze pięciu jednostek terytorialnych powiatu tarnogórskiego: Krupskiego Młyna, Miasteczka Śląskiego, Radzionkowa, Tarnowskich Gór i Tworoga oraz Izby Przemysłowo-Handlowej w Tarnowskich Górach. Główną intencją deklaracji było podjęcie działań ukierunkowanych na intensyfikację i wsparcie wdrożenia nowoczesnych technologii w przemyśle. Zgodnie z deklaracją gminy dążą do tworzenia korzystnych warunków dla rozwoju przemysłu, handlu i usług bazujących na innowacyjności oraz nowych technologiach, w oparciu o współpracę zarówno podmiotów gospodarczych, samorządu terytorialnego, jak i środowisk naukowych.

Do Deklaracji Tarnogórskiej w maju 2013 roku dołączyło jedenaście kolejnych jednostek samorządu terytorialnego: Boronów, Bytom, Ciasna, Herby, Kalety, Kochanowice, Koszęcin, Pawonków, Woźniki, Lubliniec oraz Powiat Lubliniecki. Podmioty postanowiły ściśle współpracować w zakresie działań intensyfikujących procesy rozwoju gospodarczego części subregionu województwa śląskiego, poprzez wykorzystanie potencjałów oraz współpracy samorządów z ośrodkami naukowymi i przedsiębiorcami. Ostatecznie w marcu 2015 roku do dotychczasowych szesnastu jednostek samorządowych porozumienia dołączyły jeszcze Zbrośławice i Świerklaniec.

Wszyscy sygnatariusze porozumienia za kluczowe w budowaniu trwałych partnerskich relacji i zdiagnozowaniu wspólnych celów rozwojowych określili opracowanie Strategii Rozwoju, która definiuje priorytetowe obszary działania, formy i zasady współpracy w ramach realizacji wspólnej polityki rozwoju.

KONURBACJA GÓRNOŚLĄSKA

Gmina Zbrośławice podejmuje także działania w ramach funkcjonowania Śląskiego Związku Gmin i Powiatów, który od 2001 roku prowadzi działalność na rzecz rozwoju województwa śląskiego, a przede wszystkim społeczności lokalnych i samorządów terytorialnych zrzeszając 119 gmin (w tym wszystkie 19 miast na prawach powiatu) i 7 powiatów regionu śląskiego. Misją związku jest służba na rzecz społeczności lokalnych i samorządów terytorialnych województwa śląskiego. Wszystkie podejmowane przez Związek inicjatywy i działania służą integracji regionu i rozpowszechnianiu najlepszych wzorców w zakresie rozwoju lokalnego. Działalność Śląskiego Związku Gmin i Powiatów opiera się na idei współpracy z innymi organizacjami - zarówno krajowymi jak i zagranicznymi - które wspólnie realizują różnorodne przedsięwzięcia służące stymulowaniu rozwoju regionu. Działalność Związku ma głównie charakter konsultacyjny, szkoleniowy i opiniotwórczy.

Od 2007 r. z kolei działa Górnośląski Związek Metropolitalny zrzeszający 12 miast na prawach powiatu, leżących na obszarze konurbacji górnośląskiej. Jego celem jest koordynacja

działań na terenie miast-uczestników związku a w perspektywie istotnej z punktu widzenia interesów gminy Zbrośławice, doprowadzenie do powstania umocowanego ustawowo Związku Metropolitalnego Silesia. Powstanie Metropolii planowane jest na początek 2017 roku. W jej skład mają wejść miasta Związku (Bytom,

Chorzów, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Jaworzno, Katowice, Mysłowice, Piekary Śląskie, Ruda Śląska, Siemianowice Śląskie, Sosnowiec, Świętochłowice, Tychy, Zabrze) oraz okoliczne miasta i gminy ze Śląska i Zagłębia w zależności od przyjętego rozwiązania (docelowo 23 lub 52 gminy. W przypadku wyboru wariantu obejmującego 52 gminy w Metropolii znalazłby się także Zbrostawice. Przy wyborze wariantu z 23 gminami Zbrostawice sąsiadować będą ze wszystkimi miastami znajdującymi się w Metropolii (Gliwice, Bytom, Zabrze i Tarnowskie Góry).

Związek Metropolitalny ustala wspólną strategię rozwoju dla miast wchodzących w skład Związku, zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, realizuje zadania objęte wspólną strategią rozwoju miast wchodzących w skład Związku, pozyskuje środki finansowe z krajowych i zagranicznych funduszy celowych, zarządza drogami przekazanymi Związkowi przez gminy członkowskie, opracowuje wnioski w celu pozyskiwania środków publicznych pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, aktywizuje rynek pracy na obszarze miast będących uczestnikami Związku, wspiera innowacyjne programy gospodarcze podnoszące poziom konkurencyjności miast, wyraża opinie dotyczące procesów legislacyjnych i decyzyjnych w sprawach objętych przedmiotem zainteresowania Związku ze względu na wykonywane przez Związek zadania.

Efektem działalności związku ma być usprawnienie zarządzania aglomeracją, wzmocnienie siły gospodarczej i konkurencyjności miast-uczestników GZM, a także koordynacja działań promocyjnych i podkreślenie znaczenia regionu.

REGIONALNE DOKUMENTY PLANISTYCZNE

Dokumenty planistyczne samorządu województwa śląskiego zawierają ustalenia i wytyczne istotne w kontekście rozwoju gminy Zbrostawice. Obszary współdziałania samorządów województwa i gmin opisuje przede wszystkim ustawa o samorządzie województwa. Zgodnie z nią samorząd województwa opracowuje strategię rozwoju województwa, zawierającą poniższe cele:

- pobudzanie aktywności gospodarczej,
- podnoszenie poziomu konkurencyjności i innowacyjności gospodarki województwa,
- zachowanie wartości środowiska kulturowego i przyrodniczego przy uwzględnieniu potrzeb przyszłych pokoleń,
- kształtowanie i utrzymanie ładu przestrzennego,

- pielęgnowanie polskości oraz rozwój i kształtowanie świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej mieszkańców.

Realizacja tych celów nie może naruszać samodzielności gminy i respektuje zależności związane z faktem, że mieszkańcy gminy są jednocześnie mieszkańcami województwa, którzy tworzą z mocy prawa regionalną wspólnotę samorządową oraz zadania publiczne samorządu województwa realizowane są na obszarze konkretnego gminy, dlatego polityki rozwoju samorządu województwa i samorządu gminnego powinny być powiązane i spójne.

Strategia rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2020+” z 2013 roku jest aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”, uchwalonej przez Sejmik Województwa Śląskiego 17 lutego 2010 roku. W ramach dokumentu przyjęto do realizacji 4 cele strategiczne:

- województwo śląskie regionem nowoczesnej gospodarki rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność,
 - województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie,
 - województwo śląskie regionem atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni,
 - województwo śląskie regionem otwartym będącym istotnym partnerem rozwoju Europy,
- które wykazują komplementarność z założonymi celami niniejszej strategii.

Z kolei z perspektywy wydatkowania środków unijnych dokumentem planistycznym określającym obszar oraz szczegółowe działania, jakie organy samorządu województwa podejmują na rzecz wspierania rozwoju województwa jest Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego. Jest to dokument o charakterze operacyjnym, podrzędnym wobec strategii rozwoju opracowanym w trybie współuczestniczenia samorządów poszczególnych jednostek administracji samorządowej województwa śląskiego.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 przyjęty został przez Zarząd Województwa Śląskiego 10 kwietnia 2014 roku, a zaakceptowany przez Komisję Europejską 18 grudnia 2014 roku. Zakłada on wsparcie w następujących dziedzinach mających wpływ na rozwój jednostek samorządu terytorialnego:

- gospodarce (infrastruktura badawcza, badania, rozwój i innowacje w przedsiębiorstwach, profesjonalizacja instytucji otoczenia biznesu),
- wsparciu rozwoju cyfrowych usług publicznych,

- konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, poprawie warunków ich rozwoju oraz wdrażaniu innowacji, wprowadzaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych w działalności gospodarczej i dokapitalizowania zewnętrznych źródeł dofinansowania przedsiębiorczości,
- efektywności energetycznej, odnawialnych źródeł energii i gospodarki niskoemisyjnej (odnawialne źródła energii, efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach, efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej, wysokosprawna kogeneracja, niskoemisyjny transport miejski oraz efektywne oświetlenie),
- ochronie środowiska i efektywnym wykorzystaniu zasobów (gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, dziedzictwo kulturowe, ochrona różnorodności biologicznej, wzmocnienie potencjału służb ratowniczych),
- transporcie (drogi wojewódzkie, transport kolejowy),
- regionalnym rynku pracy,
- regionalnych kadrach gospodarki opartej na wiedzy,
- włączeniu społecznym,
- rewitalizacji oraz infrastrukturze społecznej i zdrowotnej,
- wzmocnieniu potencjału edukacyjnego,
- infrastrukturze edukacyjnej.

Wszystkie powyższe priorytety zawarte w RPO są w kontekście rozwoju gminy Zbrosławice ważnym elementem budującym jej potencjał publiczno-społeczno-gospodarczy.

Ramy współpracy samorządowej określają ponadto dokumenty planistyczne w dziedzinach rozwoju jednostek, innowacji, gospodarki, kultury i edukacji, promocji i współpracy, turystyki i sportu, społeczeństwa informacyjnego, środowiska, obszarów wiejskich, zdrowia i polityki społecznej oraz transportu wszystkich szczebli podziału administracyjnego.

5. BILANS STRATEGICZNY GMINY

Analiza stanu oraz zdefiniowanie głównych problemów i uwarunkowań rozwoju gminy Zbrośławice, pozwala na dokonanie bilansu strategicznego gminy i sporządzenie go w oparciu o metodę SWOT, która polega na zestawieniu mocnych i słabych stron oraz określeniu szans i zagrożeń rozwoju.

Instytucjonalna analiza SWOT została wykonana na podstawie przeprowadzonej diagnozy, z użyciem zebranych danych statystycznych i danych jakościowych oraz przeprowadzonych warsztatów diagnostycznych i konsultacji społecznych.

W toku przeprowadzania niniejszej analizy przyjęto następujące założenia:

- za mocne strony uznaje się te zmienne, które mają charakter wewnętrzny i pozytywny,
- za słabe strony uznaje się te zmienne, które mają charakter wewnętrzny i negatywny,
- za szanse uznaje się te zmienne, które mają charakter zewnętrzny i pozytywny,
- za zagrożenia uznaje się te zmienne, które mają charakter zewnętrzny i negatywny.

Dzięki przeprowadzonej analizie możliwe jest zatem wskazanie szans i zagrożeń płynących z otoczenia zewnętrznego oraz mocnych i słabych stron obszaru gminy Zbrośławice.

Analiza SWOT na podstawie danych statystycznych i danych jakościowych

Rozpoczynając analizę od mocnych i słabych stron należy podkreślić, że wśród mocnych stron obszaru gminy wskazać należy sferę przestrzenną, środowisko i edukację. Szczególną uwagę zwrócono na następujące elementy:

- bliskość międzynarodowego portu lotniczego;
- bliskość miast aglomeracji śląskiej;
- duża ilość obszarów o wysokich walorach przyrodniczych;
- atrakcyjność położenia sprzyjająca rozwojowi budownictwa mieszkaniowego;
- atrakcyjne warunki krajobrazowo-przyrodnicze sprzyjające rozwojowi różnych form turystyki, rekreacji, wypoczynku i związanej z nimi działalności gospodarczej;
- zabytki architektoniczne i pomniki przyrody;
- sprzyjające warunki do rozwoju agroturystyki;
- przebiegająca w pobliżu rozwinięta infrastruktura dróg krajowych;
- uporządkowana gospodarka odpadami;
- dobrze rozwinięta i dostępna infrastruktura edukacyjna.

Analizując obszar gminy wskazać należy również obszary, które określono jako słabe strony, gdzie przede wszystkim należy wskazać sferę gospodarczą, infrastrukturalną, przestrzenną i społeczną. Szczególną uwagę zwrócono na następujące elementy:

- brak perspektyw rozwoju dla ludzi wykształconych i młodych;
- brak gminnych terenów inwestycyjnych;
- istnienie obszarów zdegradowanych na terenie gminy;
- niewielki wpływ samorządów na obniżenie kosztów działalności gospodarczej oraz stymulowanie rozwoju sektora MŚP (np. ulgi i zwolnienia w opłatach i podatkach lokalnych);
- braki w infrastrukturze technicznej (zły stan nawierzchni dróg, chodników, oświetlenia, brak wystarczającej ilości dróg rowerowych; niewystarczający stopień zgazyfikowania gminy, słabo uregulowana gospodarka wodno-ściekowa w dorzeczu Dramy);
- braki w infrastrukturze rekreacyjnej, słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna;
- brak wolnych zasobów mieszkań socjalnych;
- występowanie zjawisk wykluczenia i patologii społecznych, zarówno wśród dorosłych jak i młodzieży (m.in. alkoholizm, ubóstwo, niepełnosprawność, przestępczość, bezradność);
- bierne postawy długotrwale bezrobotnych wobec podjęcia pracy.

W otoczeniu zewnętrznym obszaru gminy wskazano na określone szanse i zagrożenia. Szanse są upatrywane w sferze gospodarczej, przestrzennej i infrastrukturalnej:

- powstanie nowych miejsc pracy i wykorzystanie wsparcia UE przez firmy na inwestycje rozwojowe;
- rosnący popyt na usługi skierowane do turystów i podróżnych (hotele, motele, parkingi, obiekty gastronomiczne);
- możliwość ubiegania się o dofinansowanie inwestycji w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej ze środków UE;
- rewitalizacja wyznaczonych obszarów zdegradowanych na których zidentyfikowano stany kryzysowe;
- rozwój inwestycyjny terenów leżących w sąsiedztwie ważnych szlaków komunikacyjnych;
- możliwości korzystania z potencjału silnego zaplecza gospodarczego (lotnisko, miasta GOP);
- możliwości wspierania rozwoju przedsięwzięć sprzyjających utrzymaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego.

Wskazane zagrożenia tkwiące w środowisku zewnętrznym, a utrudniających rozwój obszaru gminy, wynikają ze sfery infrastrukturalnej i przestrzennej a także gospodarczej

i środowiskowej, w szczególności są to:

- niewystarczające nakłady na remonty i modernizacje dróg;
- rosnące natężenie ruchu na drogach;
- wysokie koszty inwestycji w infrastrukturę techniczną;
- odpływ zdolnych ludzi do atrakcyjniejszych ośrodków miejskich i za granicę;
- skomplikowane procedury prowadzenia działalności gospodarczej;
- niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców;
- wzrost hałasu oraz poziomu zanieczyszczenia środowiska.

Analiza SWOT na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych

Powyżej wskazane mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia znajdują swoje potwierdzenie w analizie SWOT powstałej w oparciu o dane zebrane w trakcie przeprowadzonych konsultacji społecznych. W konsultacjach tych brali udział przedstawiciele sektora społecznego, publicznego i gospodarczego oraz mieszkańcy gminy. Uzyskane w toku konsultacji informacje zostały ułożone z wykorzystaniem takiego samego podziału obszarów, jaki zastosowany został w badaniu jakościowym i statystycznym (w celu uzyskania możliwości porównania).

Tabela 16 Analiza SWOT

SZANSE	ZAGROŻENIA
1. <u>gospodarka</u> - rozwój przedsiębiorczości dzięki m.in. układowi komunikacyjnemu, logistyka - miejsca pracy - możliwość pozyskania środków zewnętrznych - tereny kolejowe 2. <u>turystyka, rekreacja</u> - moda na zdrowy styl życia i aktywne formy spędzania czasu wolnego	1. <u>infrastruktura</u> - rosnące natężenie ruchu drogowego - zbyt małe nakłady na rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej - zbyt małe nakłady na budowę dróg w powiecie 2. <u>administracja publiczna</u> - ramy prawne funkcjonowania gminy (wzrost obowiązków i wynikających z nich wydatków: oświata, infrastruktura, brak stabilizacji prawnej np. zmiany prawne zmniejszające dochody budżetu
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. <u>sfera przestrzenna, środowisko</u> - sprzyjające położenie: węzły/połączenia komunikacyjne (A1, DK), zróżnicowane środowisko przyrodnicze i jego walory	1. <u>infrastruktura</u> - braki w infrastrukturze transportowej: brak ścieżek rowerowych, dróg, drogi niskiej jakości, niedostosowane do panującego ruchu, brak

- dobre połączenie z aglomeracją i bliskość portu lotniczego - w części gminy centra miejscowości – miejsca spotkań - potencjał ekologiczny – zachowany mikroklimat, dobre przewietrzanie terenów otwartych, - bogata i zróżnicowana rzeźba terenu atrakcyjna dla realizowania funkcji mieszkaniowej i rekreacyjnej, - wykorzystanie dla celów rozwoju lokalnego obszarów zdegradowanych na terenie gminy, na których występują negatywne zjawiska w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, po odpowiedniej delimitacji obszarów do rewitalizacji 2. <u>turystyka</u> - walory turystyczno-krajobrazowe - obiekty zabytkowe na terenie gminy i ich ochrona - ośrodki jeździeckie 3. <u>sfera społeczna</u> - aktywność społeczna i związana z nimi duża liczba organizacji społecznych 4. <u>gospodarka</u> - potencjał ludności 5. <u>kultura</u> - oferta kulturalna - wzmocnienie integracji społecznej w wyniku wydarzeń kulturalnych - tradycja i dziedzictwo kulturowe, - obiekty zabytkowe i przyrodnicze, 6. <u>edukacja</u> - dobra (gęsta) sieć placówek szkolnych	- chodników przy drogach o dużym natężeniu, brak oświetlenia, - brak środków na remonty i budowę dróg - brak infrastruktury technicznej: niski poziom skanalizowania, braki w sieci gazowniczej, brak uregulowanej gospodarki kanalizacyjnej w dorzeczu Dramy, - w części gminy brak centrów miejscowości – miejsc spotkań 2. <u>gospodarka</u> - brak gminnych terenów inwestycyjnych 3. <u>sfera przestrzenna, środowisko</u> - niska świadomość ekologiczna mieszkańców (według niektórych bardzo niska) - wzrastające natężenie hałasu spowodowane narastającym ruchem na infrastrukturze drogowej - wzmożony ruch taboru transportowego - obszary zdegradowane na terenie gminy na których występują negatywne zjawiska w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej - brak dofinansowania działań z zakresu ochrony środowiska 4. <u>sfera społeczna</u> - brak zasobów budownictwa socjalnego - brak integracji społecznej na poziomie gminy, - wysoki poziom ubóstwa na niektórych obszarach gminy, 5. <u>turystyka, rekreacja</u> - brak odpowiedniej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej
---	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy

Na podstawie przeprowadzonej analizy SWOT podkreślić należy, że zdecydowanie najłagodniejsze strony badanego obszaru dotyczą **sfer społecznej, infrastruktury i środowiska a także gospodarki, turystyki i rekreacji**, co stanowi m. innymi punkt wyjścia do wskazania kierunków działań na rzecz poprawy sytuacji na występujących na obszarze gminy negatywnych zjawiskach w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-

funkcjonalnej

i technicznej oraz do podjęcia odpowiednich działań w tym zakresie.

6. WYZWANIA STRATEGICZNE

Kształtowanie Strategii Rozwoju oprócz analizy istniejącej sytuacji oraz rozpoznania potrzeb lokalnych grup interesu wymaga wyznaczenia wyzwań strategicznych, na których będą się opierać zaplanowane działania strategiczne. Rozwój lokalny w perspektywie średniookresowej jest determinowany przez wiele czynników, z których część ma charakter zmiennych makroekonomicznych. Największy wpływ na rozwój gminy będzie miała polityka gospodarcza, regionalna, finansowa i społeczna państwa. Ogromną rolę będą odgrywać priorytety rozwojowe przyjęte przez UE. Niemniejsze znaczenie mieć będą działania samorządu województwa śląskiego w zakresie alokacji przestrzennej środków finansowych i programów wsparcia, w tym dedykowanych dla obszarów wiejskich. Pod uwagę należy również wziąć możliwość wystąpienia czynników destabilizujących rozwój gminy. Diagnoza sytuacji społecznej i gospodarczej Gminy Zbrostawice oraz dokonana na jej podstawie analiza jej mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń, a także ustaleń zawartych w krajowych i regionalnych dokumentach strategicznych i operacyjnych, stały się podstawą do ustalenia głównych wyzwań strategicznych.

W okresie ostatniej dekady gmina dokonała szeregu inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej i społecznej, stosując jako dźwignię finansową możliwość wykorzystania krajowych i zagranicznych środków pomocowych, w tym środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej. W tym czasie nastąpiło polepszenie jakości życia mieszkańców, zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej, gospodarczej i turystycznej gminy. Nastąpił wzrost poziomu aktywności gospodarczej a także poziomu kwalifikacji i wykształcenia jego mieszkańców. Jednakże po przeprowadzonej analizie można wykazać te kategorie społeczne, infrastrukturalne i gospodarcze, które wymagają dalszej poprawy. Gmina Zbrostawice, podobnie jak wiele innych gmin wiejskich, stoi przed wyzwaniami strategicznymi determinującymi dalszy rozwój, zależnymi od czynników, z których część ma charakter zmiennych makroekonomicznych. Są to wyzwania o charakterze społeczno-ekonomicznym, przestrzennym i środowiskowym a także techniczno-organizacyjnym. Prawidłowe zdefiniowanie działań strategicznych będących odpowiedzią na pojawiające się wyzwania, jest główną determinantą dalszego rozwoju gminy i zajęcia odpowiedniej pozycji konkurencyjnej na mapie regionu zarówno Powiatu Tarnogórskiego jak i całego regionu

województwa śląskiego.

Zebrane na podstawie przeprowadzonej diagnozy dane a także opinie respondentów uzyskane w wyniku przeprowadzonych badań ankietowych, warsztatów i konsultacji pozwalają zidentyfikować następujące wyzwania strategiczne:

- poprawa funkcjonowania sfery gospodarczej i wzmocnienie jej konkurencyjności,
- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej,
- ograniczenie niekorzystnych zjawisk i trendów społeczno-demograficznych,
- zachowanie dziedzictwa kulturowego i rozwój kultury,
- poprawa jakości życia mieszkańców,
- ochrona środowiska i dziedzictwa przyrodniczego ,
- kreowanie aktywności i działania kluczowych podmiotów na rzecz rozwoju gminy.

Zidentyfikowane powyżej kluczowe wyzwania stały się punktem wyjścia do określenia wizji i celów strategii oraz systemu jej wdrażania za pomocą zaplanowanych działań operacyjnych. Znalazły również swoje odzwierciedlenie w zaproponowanym systemie monitorowania i ewaluacji efektów wdrażania strategii w oparciu o system mierzalnych wskaźników.

7. WIZJA, MISJA, PRIORYTETY, CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI ROZWOJU

Wizja rozwoju gminy Zbrosławice stanowi podstawę do sformułowania głównych celów rozwojowych oraz stanowi określenie aspiracji i dążeń społeczności lokalnej. Wizja jest projekcją pożądanego stanu w perspektywie czasowej, zawierającą wyobrażenie o przyszłości gminy. Innymi słowy, wizja jest wytyczną określającą co, kiedy i w jakich sferach należy zrobić, aby osiągnąć stan rozwoju wszystkich analizowanych obszarów życia gminy.

Wizja rozwoju gminy Zbrosławice obejmuje kompleksowo zestaw składników obszaru, od których zależy jego przyszły stan. Różnorodność cech jest walorem wpływającym na możliwość ujęcia wizji rozwojowej w sposób pełny, kompleksowy i najbliższy rzeczywistości. Istotne dla przyszłości jest także oparcie się na lokalnych zasobach i wartościach, co umożliwi uniezależnienie się w możliwie największym stopniu od warunków zewnętrznych w stosunku do obszaru gminy Zbrosławice. Rozwój oparty o wewnętrzne walory gminy Zbrosławice wymaga wyznaczenia zasad dysponowania nimi, czyli wyznaczenia celów do których realizacja strategii winna doprowadzić.

Zrównoważony i harmonijny rozwój gminy ma skutkować możliwie pełnym wykorzystaniem pozytywnych trendów oraz jak największą niwelacją zjawisk niekorzystnych, zakłócających rozwój obszaru.

WIZJĄ ROZWOJU GMINY ZBROSŁAWICE JEST STWORZENIE WARUNKÓW DLA CAŁOŚCIOWEGO ROZWOJU MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORSTW ORAZ PODMIOTÓW SPOŁECZNYCH I PUBLICZNYCH.

Wizja rozwoju gminy jest więc opisem stanu obszaru w przyjętej perspektywie czasowej, przy założeniu wystąpienia korzystnych uwarunkowań wynikających z dokumentu - jest to koncepcja pożądanego stanu gminy w przyszłości.

Misja jest z kolei zbiorem zasad działania, określającym szczegółowe cele jakie ma spełnić gmina w procesie realizacji wizji. Misja jest podstawą, na której opiera się strategia rozwoju czyli priorytety, cele i kierunki rozwoju.

**MISJĄ GMINY ZBROSŁAWICE JEST INTENSIFYKACJA I INTEGRACJA DZIAŁAŃ UCZESTNIKÓW
ŻYCIA SPOŁECZNEGO GOSPODARCZEGO I PUBLICZNEGO NA RZECZ HOLISTYCZNEGO
ROZWOJU GMINY**

PRIORYTETY ROZWOJU

Elementem realizacji misji gminy są kolejno priorytety rozwojowe, cele strategiczne oraz kierunki rozwoju z przypisanymi im przedsięwzięciami. Tak określone ramy rozwoju gminy Zbrosławice zawierają najważniejsze elementy wpływające na pozytywne przekształcanie obszaru, wybrane spośród różnorodnych elementów opisujących warunki, zasoby, pozytywne cechy, walory, konieczności, potrzeby, ograniczenia czy braki a także poziom realizacji różnych funkcji oraz zewnętrzne uwarunkowania wpływające na warunki życia mieszkańców, funkcjonowanie sektorów gospodarczego, społecznego i publicznego czy współpracę wewnątrzgminną i zewnętrzną uczestników życia gminy Zbrosławice.

Wykorzystując powyższe zasady analizy stanu gminy Zbrosławice wyznaczone zostały trzy priorytety rozwoju:

GOSPODARKA. Zaangażowanie władz gminnych w tworzenie dobrych warunków inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej jest warunkiem niezbędnym dla rozwoju obszaru. Aktywność ekonomiczna, zwłaszcza sektora małych i średnich przedsiębiorstw oraz rolników buduje zarówno dochód budżetu lokalnego, oferuje zatrudnienie, wpływa na status członów społeczności lokalnej, oddziałuje na jakość przestrzeni czy generuje obrót na lokalnym rynku dostaw i usług. Znaczenie funkcjonowania innowacyjnych i przyjaznych przedsiębiorstw a także powiązany z tym atrakcyjny i stabilny rynek pracy jest zatem nie do przecenienia. Stąd niezwykle istotnym jest wsparcie i kształtowanie pożądanej jakości i przyszłości gospodarczej gminy Zbrosławice. Potencjał rozwojowy gminy Zbrosławice w postaci atrakcyjnych terenów, bliskości dużych miast konurbacji śląskiej, dynamicznie rozwijający się napływ nowych mieszkańców związany z dostępnymi terenami pod zabudowę mieszkaniową, powiązany z tym rozwój sfery usługowej i budowlanej to elementy zwiększające szanse na podtrzymanie pozytywnych trendów, w tym obszarze priorytetowym.

SPOŁECZEŃSTWO. Przyszłość gminy w znaczeniu jej dobrostanu i jakości nierozzerwalnie wiąże się z kondycją sfery społecznej gminy. Takie elementy, jak wysoka jakość usług socjalnych i zdrowotnych mieszkańców, rozwój kompetencji, aktywności i umiejętności mieszkańców

gminy, bezpieczeństwo publiczne, współpraca społeczna i sektorowa, działalność w sferze sportu, turystyki, kultury i rekreacji, wysoka jakość edukacji czy poziome w stosunku do nich, profesjonalne zarządzanie wspólnotą samorządową, tworzą w bezpośredni sposób przyjazne warunki egzystencji mieszkańców. Ich obecność w realiach gminy Zbrostawice decyduje o stosunkach międzyludzkich, wpływa na atrakcyjność osadniczą, procentuje niwelacją zagrożeń i niepożądanych elementów funkcjonowania gminy (przestępstw, wykroczeń, zakłóceń porządku), rozwija mieszkańców zarówno w sferze indywidualnej jak i zbiorowej, przeciwdziała występowaniu i utrwalaniu dysfunkcji społecznych czy wspiera działania na rzecz pokonania biedy, bezrobocia, niedostosowania, wykluczenia oraz niepełnosprawności.

INFRASTRUKTURA I PRZESTRZEŃ. Nieodzowną sferą priorytetową rozwoju obszaru jest jakość gminnej infrastruktury i przestrzeni. Konieczność budowy nowych i modernizacji istniejących zasobów wraz z podnoszeniem jakości przestrzeni w zakresie troski o stan środowiska czy bezpieczeństwa użytkowania, wymaga jednak angażowania znacznych środków publicznych. Istotą polityki rozwoju gminy Zbrostawice w tym kontekście jest racjonalne gospodarowanie środkami i zrównoważona interwencja w obszarach najbardziej zaniedbanych,

oferujących ważne usługi w perspektywie potrzeb społecznych w oparciu o współfinansowanie z pozyskanych środków pochodzących z zewnętrznych źródeł finansowania.

Choć stan infrastruktury cały czas się poprawia, to potrzeby w tym zakresie cały czas przewyższają możliwości administratorów. Wyjątkowo kosztochłonne prace w obrębie budynków kubaturowych, dróg czy sieci stanowią przedmiot petycji, zapytań czy wniosków o modernizację, będąc tym samym głównym elementem w hierarchii zadań do natychmiastowej realizacji. Funkcjonalność i jakość przestrzeni i jej zasobów jest bowiem najbardziej widocznym elementem krajobrazu wpływającym na postrzeganie obszaru, jego atrakcyjność a tym samym przekłada się na potencjał rozwojowy (inwestycyjny, mieszkaniowy czy turystyczny).

W ramach powyższych obszarów priorytetowych zdiagnozowano cele strategiczne:

Tabela 17 Obszary priorytetowe i cele strategiczne

Priorytety rozwoju	Cele strategiczne
P1. Gospodarka	C 1. Innowacyjna i stabilna przedsiębiorczość C 2. Atrakcyjny i stabilny rynek pracy
P2. Społeczeństwo	C 3. Wysoka jakość usług socjalnych i zdrowotnych mieszkańców C 4. Rozwój kompetencji, aktywności i umiejętności mieszkańców gminy C 5. Bezpieczeństwo publiczne C 6. Współpraca społeczna i sektorowa C 7. Sport, turystyka, kultura i rekreacja C 8. Wysoka jakość edukacji C 9. Profesjonalne zarządzanie wspólnotą samorządową
P3. Infrastruktura i przestrzeń	C 10. Troska o stan środowiska C 11. Budowa i modernizacja infrastruktury C 12. Przyjazna i bezpieczna przestrzeń

Szczegółowa lista celów rozwoju gminy wraz z kierunkami precyzującymi ich realizację przedstawia się następująco:

Tabela 18 Priorytety, cele, kierunki i przedsięwzięcia przewidziane w strategii

Priorytet rozwoju	Cele strategiczne	Kierunki rozwoju	Przedsięwzięcia - przykładowe
P1. Gospodarka	C 1. Innowacyjna i stabilna przedsiębiorczość	K1.1 Wspieranie tworzenia nowych oraz funkcjonowania i rozwoju istniejących przedsiębiorstw	1. Wspieranie rozwoju nowych przedsiębiorstw (doradztwo, wsparcie lokalowe) 2. Konsultowanie wniosków o dofinansowanie prowadzenia i rozpoczęcia działalności gospodarczej 3. Powstanie strefy działalności gospodarczej
		K1.2 Promowanie zalet lokalnego środowiska działalności gospodarczej	1. Działania promocyjne prezentujące zalety lokalnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej 2. Uczestnictwo w targach / spotkaniach / sympojach związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej
		K1.3 Wspieranie działań innowacyjnych w lokalnych przedsiębiorstwach	1. Promocja lokalnych przedsiębiorstw wdrażających innowacje 2. Doradztwo w zakresie pozyskiwania wsparcia finansowego na innowacyjną działalność gospodarczą 3. Ulgi w daninach publicznych dla przedsiębiorstw wdrażających innowacje 4. Promocja przedsiębiorstw nowoczesnych, energooszczędnych, przyjaznych dla środowiska
	C 2. Atrakcyjny i stabilny rynek pracy	K2.1 Wsparcie dla firm zatrudniających nowych pracowników	1. Doradztwo w zakresie możliwości wsparcia przedsiębiorstwa w związku z tworzeniem nowych miejsc pracy 2. Inicjowanie partnerstwa pomiędzy przedsiębiorcami a szkołami zawodowymi w zakresie przygotowania zawodowego potencjalnych pracowników

		K2.2 Organizacja warsztatów, szkoleń dla pracowników i pracodawców	1. Warsztaty dotyczące dobrego zarządzania przedsiębiorstwem 2. Szkolenie z zakresu praw i obowiązków pracowniczych 3. Szkolenia i kursy przekwalifikowujące na deficytowe zawody w powiecie i regionie.
		K2.3. Partnerstwa międzysektorowe wspierające rynek pracy	1. Realizacja partnerstwa pomiędzy przedsiębiorcami a szkołami zawodowymi w zakresie przygotowania zawodowego potencjalnych pracowników 2. Organizacja kursów aktywizujących osoby z grup defaworyzowanych na rynku pracy 3. Organizacja lokalnej giełdy pracy / lokalnego portalu ogłoszeń o pracy
P2. Społeczeństwo	C 3. Wysoka jakość usług socjalnych i zdrowotnych mieszkańców	K3.1 Wzrost jakości i ilości usług medycznych realizowanych lokalnie	1. Poszerzenie oferty ośrodka zdrowia 2. Dopuszczenie i modernizacja zasobów sprzętowych ośrodka zdrowia
		K3.2 Promocja i profilaktyka zdrowia	1. Akcje propagujące zachowania prozdrowotne 2. Konkursy na realizację zadań własnych gminy w zakresie profilaktyki prozdrowotnej 3. Akcje badań profilaktycznych
		K3.3 Poszerzenie zakresu usług socjalnych skierowanych do grup defaworyzowanych (wykluczonych)	1. Wprowadzenie usług asystenta rodziny/opiekuna kierowanych do rodzin z zdiagnozowanymi problemami społecznymi
	C 4. Rozwój kompetencji, aktywności i umiejętności mieszkańców	K4.1 Realizacja programów wsparcia i aktywizacji grup defaworyzowanych – kursy, szkolenia, warsztaty itp.	1. Organizacja warsztatów aktywizujących zawodowo osoby starsze, niepełnosprawne, ubogie, wykluczone z powodu chorób cywilizacyjnych 2. Praktyczne kursy ułatwiające zdobycie pracy 3. Realizacja zatrudnienia interwencyjnego osób z grup dysfunkcyjnych

			4. Program opieki jednostek organizacyjnych gminy nad osobami mającymi trudności z dostosowaniem społecznym
		K4.2 Wzmacnianie działalności kół, grup, klubów, stowarzyszeń formalnych i nieformalnych opartych o współdziałanie	1. Doposażenie działalności kół, grup, klubów, stowarzyszeń formalnych i nieformalnych 2. Kiermasze, wystawy prezentujące wyroby, działalność i osiągnięcia kół, grup, klubów i stowarzyszeń
	C 5. Bezpieczeństwo publiczne	K5.1 Realizacja programów zwiększających bezpieczeństwo publiczne mieszkańców	1. Wdrożenie programów poprawiających bezpieczeństwo publiczne (np. Bezpieczna gmina, Razem bezpieczniej, Program przeciwko przestępczości)
		K5.2 Wdrażanie usług i systemów zwiększających bezpieczeństwo publiczne	1. Instalacja systemu monitoringu w newralgicznych punktach gminy 2. Przejrzyste i czytelne znakowanie miejsc niebezpiecznych 3. Promowanie bezpiecznych zachowań (promocja internetowa, broszury, pogadanki, warsztaty)
		K5.3 Wspieranie funkcjonowania rodzin	1. Promowanie rodzin posiadających większą liczbę dzieci niż troje (ulgi czy zwolnienia z opłat za korzystanie z gminnych obiektów) 2. Wdrożenie gminnej karty dużej rodziny
		K5.4 Wspieranie inicjatyw społecznych ukierunkowanych na bezpieczeństwo publiczne	1. Wsparcie finansowe, sprzętowe i lokalowe organizacji działających na rzecz poprawy bezpieczeństwa 2. Konkursy na realizację zadań własnych gminy w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego
	C 6. Współpraca społeczna i sektorowa	K6.1 Organizacja spotkań, festynów, świąt integrujących lokalne społeczności	1. Organizacja wydarzeń plenerowych organizowanych z udziałem reprezentantów życia gminy

			2. Cykle spotkań z interesującymi mieszkańcami gminy Zbrostawice 3. Kulturowanie tradycyjnych obrzędów wsi śląskiej
		K6.2 Wsparcie instytucjonalne i merytoryczne programów współpracy międzysektorowej (sektorów: gospodarczego, społecznego i publicznego oraz mieszkańców)	1. Konsultacje merytoryczne projektów realizowanych w ramach porozumień międzysektorowych 2. Współpraca w zakresie wymiany doświadczeń w ramach warsztatów, wizyt studyjnych, szkoleń 4. Wdrażanie projektów partnerstwa publiczno-prywatnego w oparciu o znowelizowaną ustawę o partnerstwie publiczno-prywatnym
		K6.3 Wdrażanie instrumentów partycypacji społecznej	1. Wdrożenie budżetu obywatelskiego 2. Konsultacja społeczna wybranych elementów kształtowania przestrzeni gminnej
	C 7. Sport, turystyka, kultura i rekreacja	K7.1 Wdrażanie inicjatyw pobudzających i rozwijających zainteresowanie sportem	1. Organizacja turniejów sportowych wewnątrzgminnych i międzygminnych 2. Konkursy na realizację zadań własnych gminy w zakresie upowszechniania kultury i sportu 3. Dopuszanie działających i powstających w gminie klubów sportowych
		K7.2 Wspieranie inicjatyw zwiększających turystyczną atrakcyjność gminy	1. Stworzenie lokalnego produktu turystycznego 2. Promocja gminnych zasobów turystycznych 3. Oznakowanie lokalnych atrakcji turystycznych
		K7.3 Realizacja programów, inicjatyw, cyklów, edycji i wydarzeń kulturalnych	1. Organizacja gminnych wydarzeń kulturalnych 2. Stworzenie cyklu / przeglądu / wydawnictw prezentujących lokalnych twórców kultury

			3. Animacja korzystania z kultury poprzez organizację warsztatów o tematyce kulturalnej
		K7.4 Promowanie i inicjowanie przedsięwzięć służących zaspokajaniu potrzeb rekreacyjnych mieszkańców	1. Oznakowanie nowych i istniejących szlaków rekreacji pieszej, rowerowej, nordic walking czy narciarstwa biegowego 2. Akcja promująca lokalną rekreację (punkt informacyjny / serwis internetowy / wydawnictwa informacyjne) 3. Wsparcie promocyjne weekendowej rekreacji rodzinnej
	C 8. Wysoka jakość edukacji	K8.1 Poprawa dostępności edukacji na wszystkich poziomach kształcenia	1. Upowszechnianie edukacji poprzez organizację uniwersytetu trzeciego wieku 2. Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla wszystkich grup wiekowych – koła zainteresowań, zajęcia kompensacyjne
		K8.2 Wprowadzanie nowatorskich metod i form edukowania	1. Stworzenie pracowni przedmiotowych podejmujących istotne problemy cywilizacyjne (ekologiczna, techniczna, nowych technologii) 2. Współpraca z instytucjami naukowymi, kulturalnymi, klubami sportowymi w zakresie poszerzania metod i form nauczania 3. Realizacja programów edukacji zgodnej z zasadą współodpowiedzialności za środowisko i otoczenie 4. Współpraca w ramach programów wymiany uczniów, szkół partnerskich itp.
		K8.3 Poprawa warunków edukacji	1. Dopuszczenie pracowni przedmiotowych 2. Upowszechnienie edukacji w formie klas integracyjnych, z małą liczbą uczniów 3. Dostosowanie klas do potrzeb poszczególnych grup wiekowych

	C 9. Profesjonalne zarządzanie wspólnotą samorządową	K9.1 Wdrażanie form aktywnej komunikacji między administracją a mieszkańcami, przedsiębiorcami i działaczami społecznymi	1. Realizacja zasady otwartej komunikacji z wykorzystaniem nowych formuł (newsletter, komunikatory, platformy społeczne)
		K9.2 Aktywna promocja zasobów gminy	1. Publikacja wydawnictw poświęconych atrakcyjności gminy 2. Uczestnictwo w inicjatywach promujących zasoby gminy (targi, wizyty, wymiany) 3. Nowoczesna promocyjna strona internetowa gminy jako miejsca przyjaznego mieszkańcom i przedsiębiorcom
		K9.3 Funkcjonalny urząd – poprawa jakości obsługi w administracji publicznej	1. Podniesienie jakości obsługi interesantów urzędu poprzez wdrożenie idei cyfrowego urzędu 2. Promocja samodoskonalenia i podnoszenia kwalifikacji pracowników samorządowych
P3. Infrastruktura i przestrzeń	C 10. Troska o stan środowiska	K10.1 Realizacja działań związanych z ochroną środowiska	1. Budowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej 2. Termomodernizacja obiektów kubaturowych 3. Rozbudowa systemu komunikacji zbiorowej 4. Promocja odnawialnych źródeł energii 5. Budowa systemów monitoringu korzystania z zasobów energetycznych 6. Unowocześnianie systemów odbioru odpadów 7. Inwestycje w systemów ochrony przeciwpowodziowej i przeciwpożarowej 8. Inwestycje w systemy zapobiegania awariom przemysłowym
		K10.2 Wdrażanie programów rewitalizujących zdegradowane elementy środowiska	1. Rekultywacja elementów krajobrazu – hałd, składowisk 2. Likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci 3. Likwidacja nielegalnych szamb, wpustów odprowadzających ścieki do rzek

		K10.3 Realizacja inicjatyw utrzymujących i utrzymania stanu prawidłowo zachowanych elementów środowiska	1. Otoczenie opieką cennych środowiskowo elementów środowiska gminy (Natura 2000, parki, obiekty cenne krajobrazowo, pomniki, rezerваты) 2. Ustanowienie form ochrony środowiska dla wyróżniających się cennych obiektów przyrodniczych 3. Monitoring stanu środowiska w miejscach zagrożonych degradacją 4. Promowanie troski o stan środowiska naturalnego – działania informacyjne i edukacyjne
	C 11. Budowa i modernizacja infrastruktury	K11.1 Budowa i modernizacja zasobów mieszkaniowych	1. Budowa zasobów mieszkaniowych 2. Realizacja kompleksowych modernizacji zasobów mieszkaniowych 3. Wykorzystanie odnawialnych nośników energii – fotowoltaika, pompy ciepła, panele słoneczne w systemach c.o.
		K11.2 Inwestycje w infrastrukturę komunikacyjną	1. Rozbudowa dróg na terenie gminy 2. Modernizacja dróg wraz z dostosowaniem ich do zwiększonego ruchu kołowego 3. Zapewnienie optymalnych warunków korzystania z komunikacji zbiorowej (przystanki, połączenia, systemy zakupu biletów) 4. Stworzenia miejsc przesiadkowych (transport indywidualny – transport zbiorowy) – parkingi, stojaki rowerowe itp.) 5. Inwestowanie w miejsca postojowe wg. potrzeb lokalnych
		K11.3 Budowa i modernizacja infrastruktury sportowej, turystycznej, kulturalnej i rekreacyjnej	1. Budowa i rozbudowa nowoczesnej infrastruktury sportowej 2. Wyposażenie obszaru gminy w elementy

			infrastruktury turystycznej 3. Nowoczesna i funkcjonalna infrastruktura kulturalna (biblioteki, domy kultury, świetlice wiejskie) 4. Inwestowanie w gminną infrastrukturę rekreacyjną (parki, ścieżki spacerowe, rekreacyjne ścieżki rowerowe, siłownie zewnętrzne, place zabaw)
		K11.4 Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną	1. Budowa i modernizacja obiektów edukacyjnych 2. Inwestycje w nowoczesne systemy monitoringu i zarządzania energią w obiektach edukacyjnych 3. Wykorzystanie odnawialnych nośników energii – fotowoltaika, pompy ciepła, panele słoneczne w systemach co, w ramach gminnych obiektów edukacyjnych
		K11.5 Realizacja inwestycji w obrębie ciągów pieszych, ścieżek rowerowych i oświetlenia	1. Budowa i modernizacja ciągów pieszych 2. Realizacja systemów bezpieczeństwa użytkowników dróg – przejścia, barierki, sygnalizatory 3. Zapewnienie komunikacji rowerowej w obrębie głównych szlaków drogowych w gminie 4. Modernizacja i rozbudowa oświetlenia na terenie gminy
		K11.6 Wsparcie infrastruktury służącej pozostałym celom społecznym – administracja publiczna, usługi społeczne	1. Budowa, modernizacja i rozbudowa siedzib administracji gminnej 2. Modernizacja obiektów służących celom usług społecznych – świetlice, domy spotkań, obiekty oferujące usługi przeznaczone dla grup defaworyzowanych

		K11.7 Uzbrojenie terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych	1. Wyposażenie terenów inwestycyjnych w media niezbędne dla prowadzenia działalności gospodarczej 2. Uzbrojenie terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową
	C 12. Przyjazna i bezpieczna przestrzeń	K12.1 Pozyskanie nowych terenów pod zasoby mieszkaniowe	1. Adaptacja nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe 2. Adaptacja opuszczonych, zniszczonych budynków na cele mieszkalne 3. Program Lofty – mieszkania w obiektach przemysłowych
		K12.2 Rewitalizacja terenów zdegradowanych (przemysłowych, pokolejowych, powojkowych)	1. Realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji 2. Rewitalizacja obszarów gminy nieujętych w LPR
		K12.3 Tworzenie nowoczesnych, funkcjonalnych i estetycznych przestrzeni publicznych	1. Adaptacja terenów zdegradowanych na miejsce spotkań mieszkańców 2. Opracowanie i zastosowanie spójnej formy organizacji przestrzeni gminnej 3. Stworzenie miejsca kompleksowej rekreacji mieszkańców (możliwość uprawiania wielu aktywności) 4. Letnia przestrzeń wypoczynku (kino plenerowe, koncerty, etc.)

Poniższy plan finansowania kierunków rozwoju prezentuje zestawienie potencjalnych źródeł zewnętrznego finansowania przedsięwzięć przewidzianych w strategii. Realna możliwość pozyskania finansowania zależy od finalnego zakresu przedsięwzięcia. Poniższy katalog nie ma charakteru zamkniętego i prezentuje dane na dzień przygotowania strategii i będzie mógł być uzupełniany i zmieniany zgodnie ze zmianą warunków finansowania zawartych w poszczególnych dokumentach programowych.

Tabela 19 plan finansowania kierunków rozwoju

Kierunki rozwoju	Źródło finansowania
K1.1 Wspieranie tworzenia nowych oraz funkcjonowania i rozwoju istniejących przedsiębiorstw	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020</i> <i>Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój</i> <i>Powiatowy Urząd Pracy</i>
K1.2 Promowanie zalet lokalnego środowiska działalności gospodarczej	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020</i>
K1.3 Wspieranie działań innowacyjnych w lokalnych przedsiębiorstwach	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014–2020</i>
K2.1 Wsparcie dla firm zatrudniających nowych pracowników	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020</i> <i>Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój</i> <i>Powiatowy Urząd Pracy</i>
K2.2 Organizacja warsztatów, szkoleń dla pracowników i pracodawców	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020</i> <i>Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój</i> <i>Powiatowy Urząd Pracy</i>
K.2.3. Partnerstwa międzysektorowe wspierające rynek pracy	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020</i> <i>Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój</i>

K3.1 Wzrost jakości i ilości usług medycznych realizowanych lokalnie	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko</i>
K3.2 Promocja i profilaktyka zdrowia	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko</i>
K3.3 Poszerzenie zakresu usług socjalnych skierowanych do grup defaworyzowanych (wykluczonych)	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój</i>
K4.1 Realizacja programów wsparcia i aktywizacji grup defaworyzowanych – kursy, szkolenia, warsztaty itp.	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój</i>
K4.2 Wzmacnianie działalności kół, grup, klubów, stowarzyszeń formalnych i nieformalnych opartych o współdziałanie	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020</i>
K5.1 Realizacja programów zwiększających bezpieczeństwo publiczne mieszkańców	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko</i> <i>Urząd wojewódzki</i>
K5.2 Wdrażanie usług i systemów zwiększających bezpieczeństwo publiczne	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko</i> <i>Urząd wojewódzki</i>
K5.3 Wspieranie funkcjonowania rodzin	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój</i>
K5.4 Wspieranie inicjatyw społecznych ukierunkowanych na bezpieczeństwo publiczne	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko</i> <i>Urząd wojewódzki</i>
K6.1 Organizacja spotkań, festynów, świąt integrujących lokalne społeczności	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020</i>
K6.2 Wsparcie instytucjonalne i merytoryczne programów współpracy międzysektorowej (sektorów: gospodarczego, społecznego i publicznego oraz mieszkańców)	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020</i>
K6.3 Wdrażanie instrumentów partycypacji społecznej	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i>

	<i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020</i>
K7.1 Wdrażanie inicjatyw pobudzających i rozwijających zainteresowanie sportem	<i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020</i> <i>Ministerstwo Sportu i Turystyki</i>
K7.2 Wspieranie inicjatyw zwiększających turystyczną atrakcyjność gminy	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020</i>
K7.3 Realizacja programów, inicjatyw, cykli, edycji i wydarzeń kulturalnych	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020</i> <i>Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego</i>
K7.4 Promowanie i inicjowanie przedsięwzięć służących zaspokajaniu potrzeb rekreacyjnych mieszkańców	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020</i> <i>Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko</i>
K8.1 Poprawa dostępności edukacji na wszystkich poziomach kształcenia	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Operacyjny Polska Cyfrowa</i> <i>Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój</i> <i>Ministerstwo Edukacji Narodowej</i>
K8.2 Wprowadzanie nowatorskich metod i form edukowania	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Ministerstwo Edukacji Narodowej</i>
K8.3 Poprawa warunków edukacji	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój</i> <i>Ministerstwo Edukacji Narodowej</i>
K9.1 Wdrażanie form aktywnej komunikacji między administracją a mieszkańcami, przedsiębiorcami i działaczami społecznymi	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Operacyjny Polska Cyfrowa</i>
K9.2 Aktywna promocja zasobów gminy	<i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020</i>
K9.3 Funkcjonalny urząd – poprawa jakości obsługi w administracji publicznej	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Operacyjny Polska Cyfrowa</i>
K10.1 Realizacja działań związanych z ochroną środowiska	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020</i>

	<i>Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko</i>
K10.2 Wdrażanie programów rewitalizujących zdegradowane elementy środowiska	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i>
K10.3 Realizacja inicjatyw utrzymujących i utrzymania stanu prawidłowo zachowanych elementów środowiska	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko</i>
K11.1 Budowa i modernizacja zasobów mieszkaniowych	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i>
K11.2 Inwestycje w infrastrukturę komunikacyjną	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020</i>
K11.3 Budowa i modernizacja infrastruktury sportowej, turystycznej, kulturalnej i rekreacyjnej	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020</i>
K11.4 Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój</i>
K11.5 Realizacja inwestycji w obrębie ciągów pieszych, ścieżek rowerowych i oświetlenia	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020</i>
K11.6 Wsparcie infrastruktury służącej pozostałym celom społecznym – administracja publiczna, usługi społeczne	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i> <i>Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój</i> <i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020</i>
K11.7 Uzbrojenie terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i>
K12.1 Pozyskanie nowych terenów pod zasoby mieszkaniowe	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i>
K12.2 Rewitalizacja terenów zdegradowanych (poprzemysłowych, kolejowych, powojennych)	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020</i>
K12.3 Tworzenie nowoczesnych, funkcjonalnych i estetycznych przestrzeni publicznych	<i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020</i>

8. UWARUNKOWANIA REALIZACYJNE

PODSTAWOWE INSTRUMENTY PRAWNE

Strategia rozwoju gminy Zbrostawice realizowana będzie zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem krajowym i wspólnotowym. Do podstawowych aktów prawnych kodyfikujących działania samorządu gminnego w tym zakresie należą:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
- ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. prawo zamówień publicznych,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju,
- ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym,
- ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (Ue) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006.

KONTEKST DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Cele i priorytety strategii gminy Zbrostawice wykazują komplementarność z dokumentami strategicznymi Unii Europejskiej, kraju i regionu.

Na poziomie unijnym strategia nawiązuje do Europy 2020. Europa 2020 to plan rozwoju zapoczątkowany 3 marca 2010 roku przez Komisję Europejską w celu stymulowania rozwoju gospodarki Unii Europejskiej. Europa 2020 stanowi kontynuację Strategii lizbońskiej z lat 2000-2010 i ukierunkowana jest na inteligentny, zrównoważony, sprzyjający włączeniu społecznemu rozwój przy zwiększonej koordynacji na szczeblu Unijnym i krajowym. Celem

strategii „Europa 2020” jest osiągnięcie wzrostu gospodarczego, który będzie: inteligentny – dzięki bardziej efektywnym inwestycjom w edukację, badania naukowe i innowacje; zrównoważony – dzięki zdecydowanemu przesunięciu w kierunku gospodarki niskoemisyjnej; oraz sprzyjający włączeniu społecznemu, ze szczególnym naciskiem na tworzenie nowych miejsc pracy i ograniczanie ubóstwa. Strategia koncentruje się na pięciu dalekosiężnych celach w dziedzinie zatrudnienia, innowacyjności, edukacji, walki z ubóstwem oraz w zakresie klimatu i energii. Aby zagwarantować, że strategia „Europa 2020” przyniesie oczekiwane rezultaty, ustanowiono solidny i skuteczny system zarządzania gospodarczego, który ułatwi koordynowanie działań politycznych na szczeblu unijnym i krajowym.

Na poziomie krajowym dokument strategii wpisuje się w obszary strategiczne „Planu na rzecz odpowiedzialnego rozwoju”. Jak czytamy w skonsultowanym projekcie programu ma on za zadanie „wsparcie rozwoju firm, ich produktywności i ekspansji zagranicznej oraz równomierny rozwój całego kraju, który odczują wszyscy Polacy”. Zakłada też, że nastąpi „więcej inwestycji i wyższe nakłady na innowacje. Wyraźnie lepsza współpraca nauki i biznesu. Wzrost PKB charakteryzujący się wysoką jakością. Ułatwienia dla przedsiębiorstw i promowanie oszczędności”. Program jest zestawem narzędzi dynamizujących rozwój Polski. Zawiera diagnozę sytuacji, kierunkuje działania rządu na najbliższych kilkanaście lat i wskazuje konkretne zadania. Rozwój Polski w ujęciu Programu oparty będzie na pięciu filarach:

- reindustrializacji (wspieranie istniejących i rozwijanie nowych przewag konkurencyjnych i specjalizacji polskiej gospodarki),
- rozwoju innowacyjnych firm (budowa przyjaznego otoczenia dla firm i systemu wsparcia innowacji),
- kapitale dla rozwoju (więcej inwestycji i budowanie oszczędności Polaków),
- ekspansji zagranicznej (wsparcie eksportu i inwestycji zagranicznych polskich firm, reforma dyplomacji ekonomicznej, promowanie polskich marek),
- rozwoju społecznym i regionalnym (m.in. reforma szkolnictwa zawodowego, włączenie obszarów wiejskich i małych miast w procesy rozwojowe).

Strategia gminy Zbrosławice wpisuje się także w wciąż aktualne zapisy Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030”. Zakłada ona osiągnięcie celu głównego (Poprawa jakości życia Polaków) poprzez działanie w trzech obszarach strategicznych:

- konkurencyjności i innowacyjności gospodarki poprzez modernizację nastawioną na zbudowanie nowych przewag konkurencyjnych Polski opartych o wzrost kapitału ludzkiego, społecznego, relacyjnego, strukturalnego i wykorzystanie impetu cyfrowego,
- równoważenia potencjału rozwojowego regionów – dyfuzji zgodnie z zasadami rozbudzania potencjału rozwojowego odpowiednich obszarów, mechanizmami dyfuzji i absorpcji oraz polityką spójności społecznej,
- efektywności i sprawności państwa usprawniającej funkcje przyjaznego i pomocnego państwa działającego efektywnie w kluczowych obszarach interwencji.

Głównym dokumentem, do którego odnosi się strategia na poziomie regionalnym jest Strategia rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2020+” z 2013 roku, która jest aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”, uchwalonej przez Sejmik Województwa Śląskiego 17 lutego 2010 roku. W ramach dokumentu przyjęto do realizacji 4 cele strategiczne:

- C1: województwo śląskie regionem nowoczesnej gospodarki rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność,
- C2: województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie,
- C3: województwo śląskie regionem atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni,
- C4: województwo śląskie regionem otwartym będącym istotnym partnerem rozwoju Europy.

W ramach powyższych celów strategicznych założono realizację następujących celów operacyjnych zbieżnych z niniejszą strategią:

- w zakresie celu strategicznego C1:

Cel operacyjny: A.1. Innowacyjne i kreatywne przedsiębiorstwa oraz produkty województwa

Cel operacyjny: A.2. Otwarty i atrakcyjny rynek pracy

Cel operacyjny: A.3. Konkurencyjna gospodarka województwa oparta na elastyczności i specjalizacji firm oraz strukturach sieciowych

Cel operacyjny: A.4. Przedsiębiorczość lokalna i społeczna wykorzystująca lokalne rynki i potencjały

- w zakresie celu strategicznego C2:

Cel operacyjny: B.1. Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców województwa

Cel operacyjny: B.2. Rozwój kompetencji, umiejętności i wzrost poziomu aktywności mieszkańców

Cel operacyjny: B.3. Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców.

- w zakresie celu strategicznego C3:

Cel operacyjny: C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska

Cel operacyjny: C.2. Zintegrowany rozwój ośrodków różnej rangi

Cel operacyjny: C.3. Wysoki poziom ładu przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni.

- w zakresie celu strategicznego C4:

Cel operacyjny: D.1. Współpraca z partnerami w otoczeniu

Cel operacyjny: D.2. Atrakcyjny wizerunek województwa śląskiego

Cel operacyjny: D.3. Region w sieci międzynarodowych i krajowych powiązań infrastrukturalnych.

Wszystkim celom operacyjnym przypisany jest zestaw kilkunastu kierunków działań.

Na poziomie Powiatu tarnogórskiego strategia rozwoju gminy Zbrostawice wpisuje się w założenia Strategii rozwoju Powiatu Tarnogórskiego do 2022. Zakłada ona wdrożenie wyzwań strategicznych: zróżnicować strukturę i wzmocnić konkurencyjność, racjonalnie zaspokajać rosnące potrzeby, poprawić funkcjonalność oraz zdobyć znaczącą pozycję ponadregionalną.

W ramach wyzwania "Zróżnicować strukturę i wzmocnić konkurencyjność" strategia rozwoju powiatu tarnogórskiego do 2022 roku zakłada realizację celów strategicznych C 1. Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej na rzecz wzrostu zatrudnienia oraz C 2. Pobudzanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości oraz C 3. Otwarcie na globalne trendy gospodarcze.

W ramach wyzwania "Racjonalnie zaspokajać rosnące potrzeby" zakłada realizację celów strategicznych C 3. Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa publicznego i społecznego, C 4. Dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy, C 5. Podniesienie jakości i zwiększenie dostępności usług medycznych, C 6. Integrowanie aktywności kulturalnych i C 7. Doskonalenia jakości i poprawa sprawności zarządzania powiatem.

W ramach wyzwania "Poprawić funkcjonalność" zakłada realizację celu strategicznego C 8. Posiadanie dobrych połączeń komunikacyjnych, natomiast w ramach wyzwania "Zdobyc znaczącą pozycję ponadregionalną" celów C 9. Stworzenie nowoczesnej oferty turystycznej i C 10. Poprawa atrakcyjności oferty rekreacyjnej. Strategia powiatu zakłada ponadto zrealizowanie 3 celów poziomych, horyzontalnych: CH1. Skuteczna promocja, CH2. Współpraca wielopodmiotowa oraz CH3. Poprawa warunków ekologicznych.

Niniejsza strategia realizuje także założenia dokumentów planistycznych regulujących funkcjonowanie porozumień międzygminnych i międzysektorowych, do których należy lub aspiruje gmina Zbrostawice:

- Strategii ZIT Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego, która jest narzędziem w jasny i precyzyjny sposób przedstawiającym zdiagnozowane problemy gospodarcze, środowiskowe, klimatyczne, demograficzne i społeczne, które mają wpływ na obszar, który Strategia obejmuje swoim działaniem, oraz sposoby ich rozwiązania na gruncie operacyjno-wdrożeniowym m.in. w postaci propozycji projektów do realizacji. Strategia w ścisły sposób związana jest z zapisami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. W związku z tym wszystkie priorytety rozwojowe wpisane do RPO WSL znajdują się w obrębie współzależności z zapisami strategii gminy Zbrostawice,

- Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Leśna Kraina Górnego Śląska”, zakładającej interwencje w ramach trzech celów strategicznych:

- a. rozwój gospodarczy regionu oraz wzrost przedsiębiorczości wśród jego mieszkańców (zakłada on rozwój gospodarczy obszaru w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców oraz podnoszenie kompetencji kadry wspierającej realizację LSR),

- b. rozwój turystyczny obszaru w oparciu o walory przyrodnicze i kulturalne (zakłada on zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru oraz zachowanie, utrwalenie i promocję dziedzictwa lokalnego w tym lokalnych produktów i usług),

- c. budowa zintegrowanego, wykształconego i aktywnego społeczeństwa (zakłada on aktywizację społeczności lokalnej i wzmocnienie kapitału społecznego).

- Strategii Obszaru Funkcjonalnego Białego Śląska, która przewiduje wdrożenie działań w obszarze czterech celów strategicznych:

- C1. Białe Śląsk obszarem współpracy oraz tworzenia komplementarnych ofert,

C2. Biały Śląsk partnerem dla otoczenia i obszarem przyciągającym podmioty, potencjały i aktywności,

C3. Biały Śląsk obszarem wysokiej jakości życia, wykorzystujący wewnętrzne atuty i bliskość Metropolii Silesia,

C4. Biały Śląsk obszarem unikatowym w skali regionu i odgrywającym istotną rolę w procesach rozwoju województwa śląskiego.

- zasad funkcjonowania Górnośląskiego Związku Metropolitalnego, koordynującego działania na terenie miast-uczestników związku a w perspektywie wdrożenia i administrowanie umocowanym ustawowo Związkiem Metropolitalnym Silesia.

9. MONITORING

Proces przygotowywania zapisów niniejszej strategii opierał się w warstwie metodologicznej o zasady spójności założeń strategii z dokumentami planistycznymi i operacyjnymi na poziomie krajowym, regionalnym i powiatowym. Zapisy strategii honorują także zasady zrównoważonego rozwoju (czyli rozwoju społeczno-gospodarczego uwzględniającego wymogi ochrony środowiska), subsydiarności (polegającej na realizacji zadań na najniższym poziomie na jakim mogą być zrealizowane poprzez dofinansowanie ich z budżetów samorządów, budżetu państwa i funduszy unijnych) i otwartości (dającej możliwość aktualizacji zapisów strategii w procesie planowania strategicznego – ankiet, konsultacji i warsztatów). Przestrzegana była także zasada partycypacyjności w procesie planowania poprzez współpracę władz gminnych z samorządami wyższego szczebla oraz podmiotami, reprezentującymi różne środowiska oraz instytucje, zgodnie z ideą wieloszczeblowego zarządzania oraz oddolnego angażowania partnerów do współpracy i współzrządzenia. Strategia została opracowana w perspektywie wieloletniej, definiującej rozwój gminy z uwzględnieniem zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej na poszczególnych poziomach podziału administracyjnego kraju. Zdiagnozowane i uogólnione efekty planowania i analizowania zasobów gminy na podstawie źródeł zastanych (dane socjologiczne

i ekonomiczne) i wywołanych (warsztaty i ankiety) poddawane były korekcie i dostosowaniu do potrzeb i postulatów, zgłaszanych przez uczestników procesu partycypacyjnego w trakcie prac nad strategią.

Powodem wdrażania powyższych zasad było wdrożenie waloru przejrzystości, prostoty (w sensie logiki i następstwa w ramach struktury dokumentu) oraz koncentracji dokumentu na realności uzyskania planowanych efektów dzięki wdrożeniu zaprogramowanej liczby priorytetów.

W strategii ujęte zostały ponadto zasady wynikające z nowych uwarunkowań i wyzwań rozwojowych gminy, aktualnych celów i priorytetów rozwoju polityki regionalnej na poziomie unijnym i krajowym, a także nowych możliwości wsparcia rozwoju samorządów lokalnych ze środków nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

Struktura strategii rozwoju gminy Zbrosławice zawiera wizję i misję rozwoju gminy do roku 2022, wskazuje powiązane ze sobą obszary priorytetowe, zawiera uporządkowaną strukturę

celów operacyjnych i kierunków działań, oraz określa możliwe źródła finansowania poszczególnych działań. System monitorowania i oceny realizacji strategii opiera się o zestaw wskaźników korespondujących z celami oraz określania dla tych wskaźników źródła określenia wartości docelowych i podmioty potencjalnie zaangażowane w realizację przedsięwzięć.

Programując układ celów i kierunków działań strategii przyjęto założenie, że mogą one wychodzić poza ustawowy zakres kompetencji Gminy oraz, że będą realizowane w bliskiej współpracy z innymi szczeblami samorządu terytorialnego lub partnerami społeczno-gospodarczymi.

Całościowe podejście do wdrażania strategii na poziomie lokalnym zgodne jest z postulowaną obecnie zasadą wieloszczeblowego zarządzania gminą, a także wychodzi naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców, dla których mniej ważne są kompetencje, zaś bardziej liczy się skuteczność i sposób rozwiązywania danego problemu.

Realizacja Strategii przebiegała będzie zgodnie z obowiązującym prawem i zakresem kompetencji samorządu gminnego oraz innych podmiotów włączonych w proces jej wdrażania. W celu pełnego zrealizowania strategii, władze gminy będą współpracować z administracją rządową (ministerstwa, Wojewoda Śląski, agendy rządowe), z samorządami poszczególnych szczebli (samorządem województwa śląskiego, sąsiednimi powiatami oraz samorządami gminnymi), podmiotami, które brały udział w procesie planowania strategicznego, z uczestnikami życia lokalnego, instytucjami zarządzającymi programami międzynarodowymi, krajowymi i regionalnymi, skierowanymi do samorządów gminnych.

Strategia zakłada także działania wspomagające potencjalnych beneficjentów z terenu gminy Zbrostawice w procesie aplikowania o środki unijne poprzez działania informacyjne i doradcze oraz podejmowanie działań w ramach partnerstwa, na zasadzie partnerstwa sektora społecznego, publicznego i prywatnego.

Realizacja i wdrożenie zapisów strategii finansowane będzie ze środków budżetu gminy, zewnętrznych środków publicznych w ramach programów operacyjnych perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020 oraz środków z sektora prywatnego, dostępnych w ramach realizowanych przez przedsiębiorstwa przedsięwzięć inwestycyjnych. Dzięki skutecznemu pozyskiwaniu środków zewnętrznych, przy jednoczesnym finansowaniu wkładu własnego ze środków własnych oraz instrumentów dłużnych (w postaci

ewentualnego zaciągnięcia kredytu) gmina może dysponować relatywnie wysokimi środkami na zadania związane z realizacją strategii.

Jak wspomniano, znaczna część środków inwestycyjnych gminy będzie mogła być pozyskana z programów operacyjnych perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2014-2020. Głównym źródłem środków winien być Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego (RPOWSL) na lata 2014-2020. Z samej alokacji w ramach realizowanej przez Związek gmin i powiatów Subregionu Centralnego strategii ZIT gmina Zbrostawice skorzystać będzie mogła z wsparcia kwotą ponad 17 mln zł z EFRR i EFS.

Drugim kluczowym źródłem pozyskiwania środków unijnych na wdrażanie działań strategii będzie Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2014-2020, który finansowany jest z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), w ramach wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju LGD Leśna Kraina Górnego Śląska oraz konkursów wdrażanych przez Wydział Terenów Wiejskich UM w Katowicach.

System wdrażania zapisów strategii jest niezbędnym elementem jej realizacji. Realizacja strategii z kolei jest uzależniona od pozyskania środków finansowych z funduszy zewnętrznych, krajowych i zagranicznych. Aby strategia mogła przynieść oczekiwane efekty konieczne jest jej sukcesywne wdrażanie i realizacja. Głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację zapisów strategii jest Urząd Gminy Zbrostawice, a w ramach urzędu odpowiedni referat, spośród którego sformułowany zostanie Zespół monitorujący. W skład Zespołu wejdą także powołani spośród pozostałych sektorów (gospodarczego, społecznego, publicznego

i mieszkańców) przedstawiciele, uzupełnieni ekspertami.

Zespół monitorujący będzie odpowiadał za realizację zadań będących w gestii gminy Zbrostawice.

Do zadań zespołu będzie należało:

- monitoring i ewaluacja strategii,
- nadzór nad realizacją poszczególnych zadań związanych z wdrożeniem strategii,
- bieżąca weryfikacja postępów prac nad realizacją zadań,
- pomiar efektywności i aktualizacja zapisów strategii,
- kontrola nad obiegiem informacji oraz środków finansowych Zespołu monitorującego.

Ponadto do zadań Zespołu monitorującego należeć będzie:

- dynamizacja działań wszystkich partnerów uczestniczących w procesie wdrażania strategii,
 - opiniowanie podstawowych dokumentów powstających w związku z realizacją strategii,
 - pozyskiwanie partnerów, inwestorów i tworzenie przyjaznego klimatu dla prowadzonych działań,
 - informowanie o efektach i skutkach podejmowanych przedsięwzięć,
 - merytoryczne wsparcie realizacji zadań,
 - mobilizacja aktywności społecznej wokół celów i zadań strategii,
 - zwiększanie efektywności ekonomicznej (minimalizacja nakładów przy założonym programie działań), społecznej (wzrost liczby miejsc pracy, wzrost zadowolenia mieszkańców)
- i przestrzennej (poprawa jakości przestrzeni publicznych).

Strategia gminy Zbrosławice jest dokumentem określającym na poziomie wysokiej ogólności przedmiot i zakres działań, których celem jest realizacja misji i wizji gminy określonej na etapie strategicznego planowania. Stopień realizacji strategii winien być okresowo analizowany celem uwzględnienia zachodzących zmian w uwarunkowaniach wynikających z dynamiki rozwoju gospodarczego, ewaluowania ogólnych i lokalnych stosunków społecznych oraz możliwości finansowych.

System wdrażania Strategii rozwoju gminy Zbrosławice obejmuje następujące etapy:

Etap I - Konsultacje społeczne z organizacjami, instytucjami i firmami, tj.:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną (policja, straż, ośrodki zdrowia, szkoły),
- organizacje pozarządowe,
- kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych,
- wspólnoty mieszkaniowe,
- przedsiębiorcy.

Etap II - Wypełnienie procedury konsultowania strategii z instytucjami w zakresie oceny oddziaływania na środowisko.

Etap III - Podjęcie uchwały przez Radę Gminy Zbrostawice o przyjęciu do Strategii gminy Zbrostawice oraz wskazanie Zarządzeniem Wójta członków Zespołu monitorującego odpowiedzialnego za jej koordynację i realizację.

Etap IV – Opracowanie wniosków aplikacyjnych, studiów wykonalności, dokumentacji technicznej, ewaluacji i rozliczania projektów oraz niezbędnych załączników do instytucji zarządzających programami dotacyjnymi.

Etap V - Realizacja poszczególnych zadań objętych strategią.

Etap VI - Monitoring i ewaluacja strategii, zgodnie z harmonogramami opracowywania, składania, realizacji i rozliczenia poszczególnych projektów na współfinansowanie zadań.

Etap VII - Pomiar poziomu efektywności strategii zgodnie z podanymi wskaźnikami.

Etap VIII - Public Relations strategii w całym okresie jego realizacji.

Etap IX – Ewentualne zmiany w strategii w związku z nowymi przesłankami zgłaszanymi przez instytucje, organizacje i firmy działające na obszarze gminy i czynników zewnętrznych formalno-prawnych.

Etap X - Opracowanie raportu podsumowującego realizację strategii.

System wdrażania Strategii rozwoju gminy Zbrostawice będzie realizowany według następującego ramowego harmonogramu.

Tabela 20 Harmonogram wdrażania Strategii rozwoju gminy Zbrostawice

ETAPY	TERMIN REALIZACJI						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
I	+						
II	+						
III	+						
IV		+	+	+	+	+	+
V		+	+	+	+	+	+
VI		+	+	+	+	+	+
VII		+	+	+	+	+	+
VIII	+	+	+	+	+	+	+
IX		+	+	+	+	+	+
X							+

Źródło: opracowanie własne

Monitoring i ewaluacja Strategii rozwoju gminy Zbrosławice są niezbędnym elementem skutecznego procesu jej wdrożenia, zapewniającym pozyskanie informacji na temat postępów działań implementacyjnych, szczególnie w kontekście oczekiwanych efektów. Stanowi równocześnie narzędzie kontrolne umożliwiające wprowadzenie niezbędnych korekt, modyfikacji i uaktualnień w zakresie realizowanych przedsięwzięć, zdefiniowanych celów

i priorytetów rozwoju.

Zgodnie z uzgodnionymi zasadami monitoring realizacji Strategii rozwoju gminy Zbrosławice prowadzony będzie w dwóch horyzontach:

- długofalowym, w czasie którym obserwowany będzie postęp (dynamika) realizacji celów strategii oraz dynamika osiągania założonych wskaźników;
- bieżącym, w czasie którym monitorowany będzie postęp realizacji poszczególnych przedsięwzięć.

Badanie postępu rzeczowego i finansowego realizacji Strategii rozwoju gminy Zbrosławice odbywało się będzie na podstawie danych przekazywanych przez podmioty realizujące projekty i beneficjentów w nich uczestniczących, danych będących w posiadaniu Urzędu Gminy Zbrosławice, a także wszystkich innych dostępnych źródeł danych, w szczególności zebranych podczas realizacji Etap VII wdrażania strategii (Pomiar poziomu efektywności strategii zgodnie z podanymi wskaźnikami).

Monitoring będzie prowadzony przez Zespół monitorujący, w skład którego będą wchodzić pracownicy Urzędu Gminy Zbrosławice (czyli wykorzystany będzie zasób wewnętrzny). Pracownicy uzyskają najbardziej wiarygodne dane dotyczące stopnia realizacji strategii, jej wdrożenia i stopnia realizacji założonych celów.

Zadania Zespołu Monitorującego obejmą także:

- kontrolę nad zgodnością realizacji poszczególnych operacji z priorytetami i założonym planem;
- opiniowanie podstawowych dokumentów powstających w związku z wdrażaniem strategii,
- pomoc merytoryczną dla realizacji zadań;
- mobilizację aktywności społecznej wokół celów i zadań strategii.

Proponuje się, do wyboru, żeby spotkania Zespołu Monitorującego odbywały się cyklicznie lub w przypadku zaistnienia takiej konieczności, z zastrzeżeniem, że realizacja programu nie przebiega bez zakłóceń.

Zespół monitorujący analizując zebrane dane zdiagnozuje trudności i ewentualne opóźnienia w realizacji zapisów strategii (w głównej mierze celów i wskaźników, stanu prawnego, współzależności programowych, wewnętrznych zależności obszaru). Będąc odpowiedzialny za powyższe elementy Zespół będzie mógł reagować na zarejestrowane odchylenia od przyjętych założeń, projektując w wyniku tego zmiany i korekty w obrębie wskaźników a także będzie mógł określić zalecenia dotyczące wdrażania strategii. Monitoring będzie więc wstępnym etapem projektowania ewentualnych zmian w dokumencie. Wnioski uzyskane dzięki prowadzonemu na bieżąco monitoringowi przedstawiane będą zainteresowanym na wniosek oraz w przygotowanym cyklicznie raporcie z wdrażania strategii.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie elementów, które podlegać będą monitoringowi

Tabela 21 Elementy strategii poddawane monitoringowi

BADANY ELEMENT	WYKONAWCY BADANIA	SPOSÓB BADANIA	TERMINY REALIZACJI	PRZEDMIOT OCENY
Stopień realizacji celów strategii	Zespół monitorujący	Analiza danych (dane liczbowe, dane przekazywane przez realizujących projekty, analizowanie zebranych danych, diagnoza trudności i przyczyn odstępstw od założeń, projektowanie zmian)	Na bieżąco	Zgodność osiągania celów z zapisami strategii
Wskaźniki realizacji strategii		informacje uzyskane bezpośrednio od podmiotów odpowiedzialnych za wdrożenie strategii	Na bieżąco	Stopień realizacji wskaźników

Źródło: opracowanie własne

Dane zebrane według takich założeń będą miały charakter statystyczny i informacyjny. Przechodząc przez ścieżkę weryfikacji (czy realizacja założeń postępuje zgodnie z planem), rejestracji (zbieranie danych o postępie prowadzonych działań), analizy (tempa i kierunku, w którym zmierzają założenia), zestawiania (zebranych rzeczywistych danych z założeniami teoretycznymi) uzyskana wiedza pozwoli podjąć trafną, przemyślaną, opartą na precyzyjnych przesłankach decyzję na temat kontynuacji realizacji w niezmienionym kształcie czy wdrożenia procedury zmiany strategii. Ilościowe w gruncie rzeczy śledzenie zaawansowania w/w elementów w ramach monitoringu (w horyzoncie bieżącym) pozwala ponadto podejmować interwencje w przypadku braku postępów bądź wystąpienia trudności w trakcie realizacji zadań (czyli udzielać pomocy merytorycznej i organizacyjnej).

Przedstawione powyżej założenia monitoringu realizacji Strategii rozwoju gminy Zbrosławice kładą nacisk na oceny ilościowe.

Całościowy zakres działań monitorujących przedstawia zamieszczona tabela:

Tabela 22 Zakres działań monitorujących

Lp	Krok	Zadania do wykonania	Rezultaty (wyniki)	Odpowiedzialny za realizację
1	Zbieranie danych i informacji	zbieranie danych liczbowych rozumiane jako proces ciągły	rzetelny materiał empiryczny stanowiący podstawę dla analiz i ocen	Zespół monitorujący
2	Analiza danych i informacji	uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych empirycznych oraz ich archiwizacja – zgodnie z przyjętymi zasadami i kryteriami	materiał służący przygotowaniu sprawozdań z realizacji strategii powstanie ciągłego, wartościowego zasobu informacji	Zespół monitorujący
3	Przygotowywanie sprawozdań	zestawienie otrzymanych informacji (osiąganych wartości wskaźników) w czytelne sprawozdania z realizacji strategii	sprawozdania przekazywane poszczególnym grupom odbiorców, materiały (zestawienia) do wykorzystania w procesie informowania społeczności lokalnej	Zespół monitorujący
4	Ocena wyników (porównanie z normami)	analiza porównawcza osiągniętych rezultatów z założeniami prezentacja rezultatów przekazanie informacji odbiorcom, w tym również mieszkańcom	określenie stopnia wykonania przyjętych założeń oraz tempa ich osiągnięcia zapoznanie organów wykonawczych i stanowiących oraz konsultacyjnych z bieżącą sytuacją realizacji strategii upowszechnienie informacji o sytuacji w zakresie monitorowania realizacji strategii	Zespół monitorujący
5	Identyfikacja odchyłeń	ocena rozbieżności pomiędzy założeniami a osiągniętymi rezultatami	przygotowanie materiału wyjściowego dla dalszych działań	Zespół monitorujący
6	Analiza przyczyn odchyłeń	poszukiwanie i określenie przyczyn zaistniałej sytuacji	identyfikacja obszarów i zjawisk wymagających podjęcia działań interwencyjnych	Zespół monitorujący
W przypadku uzyskania oceny: Pozytywnej – proces jest kontynuowany od kroku 1 Negatywnej – należy przejść do kroku 5				
7	Planowanie korekty	określenie sposobu i instrumentów interwencji prezentacja rezultatów podjęcie decyzji	określenie i akceptacja działań naprawczych	Zespół monitorujący
8	Wdrożenie korekty	Przeprowadzenie zaplanowanych działań naprawczych	eliminacja bądź marginalizacja odchyłeń	Wójt Gminy
Kontynuacja monitoringu od kroku 1				

Istotą monitoringu są dane zastane, pochodzące od instytucji wdrażających, beneficjentów realizujących projekty – identyfikowane głównie na podstawie ilościowych wskaźników ewaluacji (co nie wyłącza danych ilościowych wywołanych – pierwotnych – zebranych w trakcie badań ankietowych), to w ewaluacji wykorzystywane są zarówno dane zastane (z gmin, Głównego Urzędu Statystycznego, pochodzące od instytucji wdrażających, beneficjentów realizujących projekty), jak i wywołane, uzyskane w trakcie realizacji badań empirycznych zarówno o charakterze ilościowym jak i jakościowym. Zastosowana w ewaluacji metoda analizy zarówno źródeł danych (dane zastane i wywołane) jak i metod pomiaru (metody badań ilościowych i jakościowych), pozwala wykryć mocne i słabe strony badanego procesu i umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia rezultatów, co w efekcie ma prowadzić do usprawnienia całego projektu. Badanie to powinno być zatem podstawą dla podejmowania najważniejszych decyzji, w tym aktualizacji Strategii rozwoju gminy Zbrosławice.

Ponadto, dzięki tak zaplanowanej i zrealizowanej ewaluacji, po wdrożeniu strategii, możliwe będzie precyzyjne określenie stopnia osiągnięcia celów oraz zrealizowania założonych przedsięwzięć, jak i przypisanych im wskaźników a także dokonanie oceny zgodności zrealizowanych przedsięwzięć ze strategią.

Założenia dla konstrukcji systemu ewaluacji strategii odnoszą się do zbioru elementów umożliwiających pomiar, kontrolę, interpretację efektów realizowanych działań oraz aktualizacji dokumentów. Tak rozumiane, obejmują:

- sprawozdania z realizacji strategii przygotowywane przez Zespół monitorujący, odnoszące się do postępów prac oraz obejmujące swym zasięgiem zagadnienia oceny wdrażania strategii, a także bazujące na wskaźnikach monitoringu i ewaluacji,
- system gromadzenia, przetwarzania i analizy informacji związanych z efektami strategii, bazujący na wartościach wskaźników monitoringu i ewaluacji,
- cykliczne spotkania Zespołu monitorującego z zainteresowanymi stronami, odpowiedzialnymi za realizację poszczególnych działań, celem koordynacji prac oraz przekazywania syntetycznej informacji dotyczącej efektów wdrażania strategii wraz z ewentualnymi wnioskami dotyczącymi usprawniania tego procesu;

- aktualizacja strategii związana ze zmianą uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, odnosząca się do zakresu tematycznego misji, wizji, kierunków i celów określonych w strategii.

Ewaluacja strategii bazować będzie na wskaźnikach ewaluacji ale i szczegółowych, stanowiących głównie ich kwantyfikację ilościową, rozumianą w kategoriach oczekiwanych efektów rozwoju obszaru gminy. Ważne będą jednak również dane (zarówno ilościowe jak i jakościowe) uwzględniające subiektywną ocenę mieszkańców dotyczącą odczuwanych zmian rozwoju gminy.

Tabela 23 Elementy podlegające ewaluacji

BADANY ELEMENT	WYKONAWCY BADANIA	SPOSÓB BADANIA	TERMINY REALIZACJI	PRZEDMIOT OCENY
Stopień realizacji celów strategii	Zespół monitorujący	Rejestr danych - analiza pod kątem realizacji celów strategii	Okres objęty pomiarem: cały okres realizacji strategii	Określenie stopnia realizacji poszczególnych celów strategii
Stopień realizacji wskaźników.	Zespół monitorujący	Rejestr danych - analiza pod kątem realizacji wskaźników monitoringu	Okres objęty pomiarem: cały okres realizacji strategii	Określenie stopnia realizacji poszczególnych wskaźników monitoringu strategii
Opinia mieszkańców na temat realizacji strategii (ewentualna)	Zespół monitorujący/podmiot zewnętrzny	Ankiety z udziałem beneficjentów projektów/mieszkańców (pytania zamknięte i otwarte),	Okres objęty pomiarem: wybrany okres wdrażania strategii	Opinia społeczności lokalnej na temat wdrażania Strategii, realizowanych operacji, stopnia osiągnięcia poszczególnych celów

Źródło: opracowanie własne

Dane gromadzone na podstawie wskaźników ewaluacji stanowią podstawę dla formułowania szerszej oceny Strategii rozwoju gminy Zbrosławice. W ocenie strategii poza danymi

o charakterze ilościowym, identyfikowanymi na podstawie wskaźników monitoringu i ewaluacji należy także uwzględnić ewentualnie zebrane dane pochodzące m.in. z badań opinii mieszkańców oraz ewaluacji poszczególnych przedsięwzięć rozwojowych dokonywanych na etapie sporządzania koncepcji projektów, studiów wykonalności projektów i raportów po realizacji poszczególnych działań.

WSKAŹNIKI MONITORINGU

W celu usprawnienia procesu monitoringu wdrażania i realizacji zapisów Strategii rozwoju

gminy Zbrostawice proponuje się dla każdego kierunku rozwoju wprowadzenie zestawu kilku obiektywnych mierników pozwalających skutecznie monitorować postępy w realizacji strategii rozwoju.

Tabela 24 Wskaźniki monitoringu

Kierunki rozwoju	Wskaźniki monitoringu	Podmioty zaangażowane w realizację	Dokumenty potwierdzające osiągnięcie wskaźników
K1.1 Wsparcie tworzenia nowych oraz funkcjonowania i rozwoju istniejących przedsiębiorstw	Liczba przedsiębiorstw, którym udzielono wsparcia Liczba nowopowstałych przedsiębiorstw	urząd gminy podmioty gospodarcze	listy przedsiębiorstw
K1.2 Promowanie zalet lokalnego środowiska działalności gospodarczej	Liczba działań obejmujących promocję inwestycyjną Liczba prezentacji o tematyce lokalnego środowiska gospodarczego na targach/spotkaniach/sympozjach	urząd gminy podmioty gospodarcze	sprawozdania z przeprowadzonych działań i uczestnictwa w targach
K1.3 Wsparcie działań innowacyjnych w lokalnych przedsiębiorstwach	Liczba wdrożonych w lokalnych przedsiębiorstwach innowacji Liczba dotacji pozyskanych na działalność innowacyjną Liczba przedsiębiorstw, które wdrożyły nowoczesne metody zarządzania jakością, energią i środowiskiem Liczba udzielonych ulg podatkowych związanych z prowadzeniem działalności innowacyjnej	urząd gminy podmioty gospodarcze	listy przedsiębiorstw
K2.1 Wsparcie dla firm zatrudniających nowych pracowników	Liczba przedsiębiorstw, które uzyskały dotacje na tworzenie nowych miejsc pracy Liczba porozumień zawieszanych między szkołami a przedsiębiorstwami	urząd gminy podmioty gospodarcze szkoły	listy przedsiębiorstw sprawozdania z realizacji porozumień
K2.2 Organizacja warsztatów, szkoleń dla pracowników i pracodawców	Liczba uczestników warsztatów związanych z dobrymi praktykami w przedsiębiorstwach Liczba uczestników szkoleń z zakresu praw i obowiązków pracowników Liczba uczestników szkoleń i kursów kwalifikujących do pracy w zawodach deficytowych	urząd gminy podmioty gospodarcze podmioty prowadzące warsztaty i kursy osoby fizyczne	listy uczestników

K.2.3. Partnerstwa międzysektorowe wspierające rynek pracy	Liczba kursów aktywizujących zawodowo skierowanych do osób pochodzących z grup defaworyzowanych Liczba uczestników lokalnej giełdy pracy / Ilość wejść na portal ogłoszeń o pracy	urząd gminy podmioty gospodarcze podmioty prowadzące warsztaty i kursy	zestawienie kursów listy uczestników
K3.1 Wzrost jakości i ilości usług medycznych realizowanych lokalnie	Liczba pacjentów korzystających z poszerzonej oferty ośrodka zdrowia Wysokość nakładów na doposażenie ośrodka zdrowia Wysokość wydatków na modernizację ośrodka zdrowia	urząd gminy ośrodek zdrowia	statystyka ośrodka zdrowia dane budżetowe
K3.2 Promocja i profilaktyka zdrowia	Liczba akcji propagujących zachowania prozdrowotne Kwota przeznaczona na realizację zadań własnych gminy w zakresie profilaktyki prozdrowotnej Liczba zrealizowanych badań profilaktycznych	urząd gminy ośrodek zdrowia podmioty społeczne i podmioty gospodarcze działające w zakresie profilaktyki zdrowia	sprawozdania z realizacji akcji i badań dane budżetowe
K3.3 Poszerzenie zakresu usług socjalnych skierowanych do grup defaworyzowanych (wykluczonych)	Liczba rodzin objętych opieką asystenta rodziny/opiekuna	urząd gminy GOPS	sprawozdania z realizacji opieki
K4.1 Realizacja programów wsparcia i aktywizacji grup defaworyzowanych – kursy, szkolenia, warsztaty itp.	Liczba osób uczestniczących w warsztatach aktywizujących zawodowo osoby z grup defaworyzowanych Liczba osób, które ukończyły praktyczne kursy zdobycia zatrudnienia Liczba osób objętych zatrudnieniem interwencyjnym Liczba osób objętych opieką ze strony jednostek organizacyjnych gminy	urząd gminy GOPS podmioty prowadzące warsztaty i kursy podmioty gospodarcze	listy uczestników informacje o zatrudnieniu
K4.2 Wzmacnianie działalności kół, grup, klubów, stowarzyszeń formalnych i nieformalnych opartych o współdziałanie	Wysokość środków przeznaczonych na wsparcie działalności kół, grup, klubów, stowarzyszeń formalnych i nieformalnych	urząd gminy podmioty społeczne	sprawozdania z realizacji kiermaszów / wystaw dane budżetowe

	Liczba wystawców na kiermaszach i wystawach lokalnych towarów		
K5.1 Realizacja programów zwiększających bezpieczeństwo publiczne mieszkańców	Liczba wdrożonych programów poprawiających bezpieczeństwo publiczne	urząd gminy policja straż pożarna	sprawozdania z realizacji programów
K5.2 Wdrażanie usług i systemów zwiększających bezpieczeństwo publiczne	Liczba zainstalowanych systemów monitoringu Liczba oznakowanych miejsc niebezpiecznych Wysokość środków przeznaczonych na promowanie bezpiecznych zachowań	urząd gminy	sprawozdanie z realizacji dane budżetowe protokoły odbioru
K5.3 Wspieranie funkcjonowania rodzin	Liczba rodzin korzystających z programu wsparcia	urząd gminy GOPS	Lista rodzin
K5.4 Wspieranie inicjatyw społecznych ukierunkowanych na bezpieczeństwo publiczne	Wysokość środków przeznaczonych na wsparcie działalności organizacji działających na rzecz poprawy bezpieczeństwa Wysokość środków przeznaczonych na realizację zadań własnych gminy w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego	urząd gminy podmioty społeczne	dane budżetowe
K6.1 Organizacja spotkań, festynów, świąt integrujących lokalne społeczności	Liczba wydarzeń plenerowych organizowanych z udziałem reprezentantów życia gminy Liczba spotkań z interesującymi mieszkańcami gminy Zbrosławice Liczba wydarzeń propagujących tradycyjne obrzędy wsi śląskiej	urząd gminy podmioty społeczne	sprawozdanie z wydarzeń
K6.2 Wsparcie instytucjonalne i merytoryczne programów współpracy międzysektorowej (sektorów: gospodarczego, społecznego i publicznego oraz mieszkańców)	Liczba odbytych wizyt studyjnych Liczba zrealizowanych projektów w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego	podmioty społeczne podmioty gospodarcze podmioty publiczne mieszkańcy	sprawozdanie z wydarzeń protokoły z realizacji projektów

K6.3 Wdrażanie instrumentów partycypacji społecznej	Wysokość środków budżetowych dostępnych w ramach budżetu obywatelskiego Liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych	urząd gminy podmioty społeczne podmioty gospodarcze podmioty publiczne mieszkańcy	raport z konsultacji dane budżetowe
K7.1 Wdrażanie inicjatyw pobudzających i rozwijających zainteresowanie sportem	Liczba zorganizowanych turniejów sportowych Wysokość środków przeznaczonych na realizację zadań własnych gminy w zakresie upowszechniania kultury i sportu Wysokość środków przeznaczonych na doposażenie działających i powstających w gminie klubów sportowych	urząd gminy podmioty społeczne kluby organizacje sportowe	sprawozdanie z wydarzeń dane budżetowe
K7.2 Wspieranie inicjatyw zwiększających turystyczną atrakcyjność gminy	Liczba lokalnych produktów turystycznych Liczba działań promujących gminne zasoby turystyczne Liczba oznakowanych lokalnych atrakcji turystycznych	urząd gminy podmioty społeczne organizacje turystyczne	listy produktów protokoły z realizacji działań
K7.3 Realizacja programów, inicjatyw, cykli, edycji i wydarzeń kulturalnych	Liczba zorganizowanych gminnych wydarzeń kulturalnych Liczba lokalnych twórców kultury przedstawionych w ramach przeglądu/ wydawnictwa Liczba uczestników warsztatów o tematyce kulturalnej	urząd gminy podmioty społeczne ośrodek kultury	sprawozdania z wydarzeń
K7.4 Promowanie i inicjowanie przedsięwzięć służących zaspokajaniu potrzeb rekreacyjnych mieszkańców	Liczba oznakowanych nowych i istniejących obiektów służących rekreacji Liczba akcji promujących lokalną rekreację Wysokość środków przeznaczonych na wydarzenia o charakterze rekreacyjnym	urząd gminy podmioty społeczne	protokoły z realizacji akcji sprawozdanie z wydarzeń dane budżetowe
K8.1 Poprawa dostępności edukacji na wszystkich poziomach kształcenia	Liczba studentów uniwersytet trzeciego wieku Liczba zorganizowanych zajęć pozalekcyjnych dla wszystkich grup wiekowych	urząd gminy podmioty społeczne nauczyciele podmioty działające w obszarze edukacji	lisy studentów sprawozdania z zajęć

K8.2 Wprowadzanie nowatorskich metod i form edukowania	Liczba nowych pracowni przedmiotowych podejmujących istotne problemy cywilizacyjne Liczba programów współpracy poszerzających metody i formy nauczania Liczba uczestników programów edukacji zgodnej z zasadą współodpowiedzialności za środowisko i otoczenie Liczba programów wymiany uczniów	urząd gminy szkoły	sprawozdania z realizacji projektów i programów
K8.3 Poprawa warunków edukacji	Wysokość środków przeznaczonych na wyposażenie pracowni przedmiotowych Liczba uczniów korzystających z przyjaznych metod i warunków nauczania (małoliczne klasy, warunki dostosowane do poszczególnych grup wiekowych)	urząd gminy szkoły	listy uczniów dane budżetowe
K9.1 Wdrażanie form aktywnej komunikacji między administracją a mieszkańcami, przedsiębiorcami i działaczami społecznymi	Liczba użytkowników systemu otwartej komunikacji na linii interesant - urząd	urząd gminy	dane administratora systemu
K9.2 Aktywna promocja zasobów gminy	Liczba wydawnictw poświęconych atrakcyjności gminy Kwota wydatków na promocję gminy podczas targów, wizyt, wymian Liczba odsłon promocyjnej strony gminy	urząd gminy podmioty społeczne	zestawienia wydawnictw dane administratora systemu dane budżetowe
K9.3 Funkcjonalny urząd – poprawa jakości obsługi w administracji publicznej	Liczba osób korzystających z cyfrowego urzędu Liczba odwołań od decyzji administracji	urząd gminy	statystyka urzędu gminy
K10.1 Realizacja działań związanych z ochroną środowiska	Liczba wybudowanych/zmodernizowanych oczyszczalni ścieków Długość wybudowanych/zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych Długość wybudowanych/zmodernizowanych sieci wodociągowych Liczba budynków poddanych termomodernizacji	urząd gminy przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne	protokoły odbioru dane budżetowe

	Liczba wdrożonych systemów wykorzystujących energię odnawialną Liczba wykonanych systemów monitoringu korzystania z zasobów energetycznych Wysokość środków przeznaczonych na unowocześnianie systemów odbioru odpadów Wysokość środków przeznaczonych na inwestycje w systemy ochrony przeciwpowodziowej i przeciwpożarowej Wysokość środków przeznaczonych na inwestycje w systemy zapobiegania awariom przemysłowym		
K10.2 Wdrażanie programów rewitalizujących zdegradowane elementy środowiska	Powierzchnia zrekultywowanych terenów Liczba zlikwidowanych nielegalnych wysypisk śmieci Liczba zlikwidowanych nielegalnych szamb, wpustów odprowadzających ścieki do rzek	urząd gminy	statystyka urzędu gminy
K10.3 Realizacja inicjatyw utrzymujących i utrzymania stanu prawidłowo zachowanych elementów środowiska	Wysokość wydatków na opiekę nad cennymi środowiskowo elementami środowiska gminy Liczba cennych obiektów przyrodniczych objętych formą ochrony środowiska Liczba miejsc zagrożonych degradacją objętych monitoringiem stanu środowiska Wysokość środków przeznaczonych na promowanie troski o stan środowiska naturalnego	urząd gminy podmioty społeczne nadleśnictwo	zestawienia cennych obiektów i miejsc zagrożonych degradacją dane budżetowe
K11.1 Budowa i modernizacja zasobów mieszkaniowych	Powierzchnia wybudowanych zasobów mieszkaniowych Powierzchnia zasobów mieszkaniowych objętych kompleksową modernizacją Wysokość środków przeznaczonych na instalacje korzystające z odnawialnych nośników energii w zasobach mieszkaniowych	urząd gminy deweloperzy podmioty gospodarcze prywatni inwestorzy	protokoły odbioru dane podmiotów gospodarczych dane budżetowe statystyka urzędu gminy
K11.2 Inwestycje w infrastrukturę komunikacyjną	Długość wybudowanych / rozbudowanych dróg Długość zmodernizowanych dróg	urząd gminy Zarząd Dróg Powiatowych	protokoły odbioru statystyki podmiotów

	Wysokość wydatków na polepszenie warunków korzystania z komunikacji zbiorowej Liczba powstałych miejsc przesiadkowych Powierzchnia powstałych parkingów	MZKP	zewnętrznych (ZDP, MZKP) dane urzędu dane budżetowe
K11.3 Budowa i modernizacja infrastruktury sportowej, turystycznej, kulturalnej i rekreacyjnej	Liczba wybudowanych/rozbudowanych obiektów sportowych Wysokość nakładów na infrastrukturę turystyczną Wysokość nakładów na infrastrukturę kulturalną Wysokość nakładów na gminną infrastrukturę rekreacyjną	urząd gminy podmioty społeczne kluby sportowe ośrodek kultury	protokoły odbioru dane budżetowe
K11.4 Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną	Liczba wybudowanych/zmodernizowanych obiektów edukacyjnych Wysokość wydatków na nowoczesne systemy monitoringu i zarządzania energią w obiektach edukacyjnych Wysokość środków przeznaczonych na instalacje korzystające z odnawialnych nośników energii w obiektach edukacyjnych	urząd gminy szkoły	protokoły odbioru dane budżetowe
K11.5 Realizacja inwestycji w obrębie ciągów pieszych, ścieżek rowerowych i oświetlenia	Długość wybudowanych/zmodernizowanych ciągów pieszych Liczba wybudowanych systemów bezpieczeństwa użytkowników dróg Długość wybudowanych ścieżek rowerowych Wysokość nakładów na modernizację i rozbudowę systemu oświetlenia	urząd gminy zarząd dróg powiatowych przedsiębiorstwa energetyczne	protokoły odbioru dane budżetowe
K11.6 Wsparcie infrastruktury służącej pozostałym celom społecznym – administracja publiczna, usługi społeczne	Wysokość środków przeznaczonych na budowę, modernizację i rozbudowę siedzib administracji gminnej Liczba zmodernizowanych obiektów służących celom usług społecznych przeznaczonych dla grup defaworyzowanych	urząd gminy	protokoły odbioru dane budżetowe
K11.7 Uzbrojenie terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych	Wysokość środków na wyposażenie terenów inwestycyjnych w media niezbędne dla	urząd gminy	dane budżetowe

	prowadzenia działalności gospodarczej Wysokość środków na uzbrojenie terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową		
K12.1 Pozyskanie nowych terenów pod zasoby mieszkaniowe	Powierzchnia zaadaptowanych terenów pod budownictwo mieszkaniowe Powierzchnia zaadaptowanych opuszczonych, zniszczonych budynków na cele mieszkalne Powierzchnia powstałych mieszkań w obiektach przemysłowych	urząd gminy deweloperzy podmioty gospodarcze prywatni inwestorzy	operaty protokoły odbioru
K12.2 Rewitalizacja terenów zdegradowanych (przemysłowych, pokolejowych, powojkowych)	Liczba projektów wdrożonych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Liczba projektów polegających na rewitalizacji obszarów położonych poza obszarem ujętym w LPR	podmioty społeczne podmioty gospodarcze podmioty publiczne mieszkańcy	sprawozdanie z realizacji lpr protokoły odbioru
K12.3 Tworzenie nowoczesnych, funkcjonalnych i estetycznych przestrzeni publicznych	Powierzchnia zaadaptowanych terenów zdegradowanych na miejsce spotkań mieszkańców Liczba działań wynikających z spójnej formy organizacji przestrzeni gminnej Liczba miejsc kompleksowej rekreacji mieszkańców Liczba wydarzeń organizowanych na terenie letniej przestrzeni wypoczynku	urząd gminy podmioty społeczne kluby sportowe ośrodek kultury	protokoły odbioru sprawozdania z działań

10. POSTĘPOWANIE W ZAKRESIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Strategia rozwoju gminy Zbrostawice stanowi identyfikację działań koniecznych ze względu na holistyczny rozwój obszaru gminy. Strategia rozwoju gminy jest dokumentem zawierającym zbiór zdefiniowanych priorytetów rozwoju, wyzwań i celów strategicznych, kierunków działań i priorytetowych przedsięwzięć. Zapisy strategii stanowią o wyznaczonych kierunkach rozwoju w odniesieniu do określonej wizji rozwoju oraz zdefiniowanej misji strategicznej. Urzeczywistnienie nakreślonej wizji rozwoju w postaci misji do spełnienia, sprzyjać będzie umacnianiu konkurencyjnej pozycji Gminy Zbrostawice w Powiecie Tarnogórskim a także w całym regionie śląskim. Uszczegółowienie misji zawierają poszczególne priorytety rozwoju będące odpowiedzią na zidentyfikowane wyzwania strategiczne. Ustawione priorytety rozwojowe są z kolei podstawą przyjęcia odpowiednich kierunków działań i odpowiadających im priorytetowych przedsięwzięć.

Zgodnie z art. 48 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016 poz. 353 ze zm.) organ opracowujący projekt dokumentu może, po uzgodnieniu z właściwymi organami odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

Zapisy Strategii rozwoju gminy Zbrostawice mają na celu animowanie działań w sferach ochrony środowiska i ochrony zdrowia, stymulowania powstawania nowych miejsc pracy, przeciwdziałania bezrobociu, łagodzenia jego skutków oraz aktywizacji zawodowej trwale bezrobotnych, rozwoju kultury i zachowania dziedzictwa kulturowego, sportu, rekreacji i turystyki, rozwoju obszarów wiejskich, integracji społecznej oraz budowy i umacniania struktur społeczeństwa obywatelskiego, jak również zapobiegania wykluczeniu społecznemu oraz łagodzeniu jego negatywnych skutków, rozwoju edukacji, w tym podnoszenia poziomu wykształcenia społeczeństwa i kwalifikacji obywateli, tworzenia i modernizacji infrastruktury społecznej, edukacyjnej i technicznej oraz wspierania rozwoju przedsiębiorczości i wspierania wzrostu gospodarczego.

Działania w ramach Strategii rozwoju gminy Zbrostawice obejmują tereny znajdujące się w gminie Zbrostawice. Prace związane z realizacją projektów przewidzianych w Strategii

zostaną przeprowadzone w sposób wywierający minimalny wpływ na środowisko przyrodnicze tylko w czasie realizacji prac. Planowane przedsięwzięcia nie będą negatywnie oddziaływały na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000 a ich realizacja nie będzie się wiązała z istotnymi przekroczeniami standardów czy jakości środowiska. Obszary chronione oraz tereny Natury 2000 nie będą wykorzystywane pod planowane inwestycje w ramach Strategii.

Możliwe oddziaływanie na środowisko przedsięwzięć, realizowanych w wyniku wdrożenia strategii, rozpatrywane będzie ponadto podczas procedowania możliwości finansowania poszczególnych inwestycji. Ewentualnie w przypadku zamierzeń, które mogą znacząco oddziaływać na środowisko zostanie przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko, w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Analizy, w ramach powyższej procedury, stanowić będą podstawę do podjęcia decyzji o dopuszczalności realizacji, a w szczególności zakresie danej inwestycji.

Ponadto, w związku z tym, że Strategia rozwoju gminy Zbrostawice będzie wdrażała zasady zapisane w dokumentach strategicznych wyższego rzędu a programy te otrzymały pozytywnie opinie w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko założono prawdopodobieństwo odstąpienia od przeprowadzenia Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko. Potwierdzeniem słuszności tych założeń było wydane 3 listopada 2016 roku uzgodnienie braku potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii, wydane przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach pismem znak WOOŚ.410.468.2016.BM.

Nadmienić warto dodatkowo, że analiza zapisów strategii - celów i przede wszystkim przedsięwzięć w ich ogólnym zarysie w kontekście charakteru przewidzianych tam działań, rodzaju i skali ich oddziaływania na cechy obszaru gminy - przede wszystkim formy ochrony przyrody, prowadzi do wniosku, że realizacja tych zapisów nie wpłynie znacząco na środowisko.

Wpływ na środowisko będzie związany jedynie z etapem realizacji przedsięwzięć, w ramach których przewidziano prace budowlane i tylko ściśle w okresie prowadzenia tych prac

(budowlanych i instalacyjnych). W ich ramach mogą wystąpić mało uciążliwe oddziaływania na powierzchnię ziemi, faunę i florę, jakość powietrza atmosferycznego, klimat akustyczny i wibracje, na ludzi i ich zdrowie oraz na krajobraz, dobra materialne i zabytki. Oddziaływanie to będzie miało charakter krótkotrwały i całkowicie przemijający.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 6 cytowanej, w podstawie prawnej, ustawy o samorządzie gminnym do wyłącznej właściwości rady gminy należy uchwalanie programów gospodarczych.

Strategia Rozwoju Gminy Zbrosławice na lata 2017-2022 jest dokumentem określającym główne kierunki rozwoju w kontekście perspektywy finansowej na lata 2017-2027.

Dokument zawiera syntetyczną diagnozę obszaru funkcjonalnego Gminy w zakresie sytuacji społeczno-ekonomicznej oraz bilansu strategicznego sił i słabości, a także analizę środków niezbędnych do skutecznego wdrożenia strategii.

Opracowanie obejmuje koncepcje funkcjonowania Gminy Zbrosławice na najbliższe lata ze wskazaniem jej wizji i misji, priorytetów, celów strategicznych oraz kierunków i scenariuszy rozwojowych. Strategia Rozwoju Gminy Zbrosławice na lata 2017-2022 daje możliwość tworzenia warunków do rozwijania aktywności i świadomości społecznej poprzez różne formy współdziałania i jest podstawowym dokumentem długofalowej polityki lokalnej.

Jej opracowanie jest niezbędne ponieważ tworzy platformę współdziałania wszystkich zainteresowanych, w szczególności samorządu, przedsiębiorców, organizacji społecznych i oczywiście mieszkańców gminy.

Konieczność posiadania aktualnej strategii podyktowana jest względami praktycznymi „dobrego rządzenia”. Niezbędność posiadania Strategii wynika z formalnej podstawy do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie projektów ze źródeł unijnych.

Dokument został opracowany z uwzględnieniem istniejących zasobów, badań oraz przy wykorzystaniu wcześniejszych opracowań dotyczących Gminy Zbrosławice.